HVB
80
VRIJE
HET VRIJE VISSERIJBLAD

België - Belgique
P.B.-
8400 OOSTENDE 1
3/4637
P 706130

VLZ vzw
Wandelaarkaai 7
8400 OOSTENDE

DE PANGASIUSREL IN ZEEBRUGGE

WIE VERDIENT ERAAN?

5 414306 101517 07113 >

80ste jaar • verschijnt maandelijks • nr 12 • 6 december 2013 **3,99 euro** • afgiftekantoor Oostende 1
Niet bestelbare exemplaren terugbezorgen aan HVB • Brusselstraat 12 te B-8450 Bredene • Danke postman / -vrouw

De 500 woorden van Nicole.

Nicole Derycker is een geboren Oostendse, dochter en kleindochter van vissers. Tot haar 27ste woonde ze in de Stad aan Zee, daarna spoelde ze weg naar Brugge, Antwerpen en Watou en belandde uiteindelijk terug in Oostende. Voor HVVB schrijft ze maandelijks een column in minder dan 500 woorden.

Kerstviering

Wanneer dit nummer van HvVB verschijnt, zijn de chocoladen Sinterklazen en Zwarte Pieten al uit de etalages verdwenen en duiken overal dikbuikige Kerstmannen, namaakkerstbomen, glitterkleren en pakjes in flonkerend cadeaupapier op. Straks komen nog de carnavalmaskers, de vuurrode Valentijnhartjes, de paaseieren… 't Is allemaal één grote commercie, zei wijlen mijn grootmoeder al.

Koopzondag. Ik baan me een weg door de winkelende menigte en sla een zijstraat in, richting kaai. Een felle hagelbui doet me het portiek van *de grote kerke* induiken. Uit de daar geïnstalleerde luidspreker klinkt een zachte stem. Ik hoor een bekend verhaal. Over een kind dat opspringt van blijdschap in een moederschoot. Over een zwangere vrouw die een zegen uitspreekt over een andere zwangere vrouw. Ik denk aan de gewelddadige manier waarop hun zonen om het leven zullen komen en duw de glazen deur open.

Hoge grijze pilaren. Een onaards licht schijnt plots door een glasraam: buiten moet het nu *kerremesse in d'helle* zijn. Ik zie een dertigtal vooral grijze hoofden verspreid over de vele lege rijen. De priester, ook een grijsaard, legt een enorm boek op een staander en loopt weer naar de microfoon. Zijn nederige houding trekt me over de streep, ik neem plaats op de laatste rij. De priester begint te spreken. Hij heeft het over de geboorte van baby nummer één. Een voorloper wordt hij. Een revolutionair die de weg zal banen voor baby nummer twee. En dat dié pas een revolutie zal teweegbrengen!

Ik zie de twee tot mannen opgegroeide baby's aan het werk. Hij die opsprong in de moederschoot, schopt zijn tijdgenoten met luide stem een geweten. Kort na zijn weerzinwekkende dood jaagt zijn neef een bende handelaren de tempel uit. 't Is hier één grote commercie geworden, weg ermee, schreeuwt hij woedend, terwijl hij de tafels met koopwaar omver sleurt. Ach, hij moest eens weten…

In de stem van de priester zindert een intonatie die me weer in het heden brengt. Hij spreekt vergeten woorden uit. 'Onbevlekt'. 'Maagdelijk'. Dat elke revolutie begint met je helemaal openstellen voor een intuïtieve impuls, zegt hij. Dat het pas iets wordt als je die laat groeien zonder tussenbeide te komen. Als je overgave eraan totaal is en je er vervolgens compromisloos naar handelt. Ook als je weet dat dat je dood kan betekenen.

De priester gaat naar het altaar. De aanwezigen staan op en beginnen iets op te dreunen, ik glip stilletjes de kerk uit. De hagelbui is over. Ik loop richting zee.

De integere klank van de stem die me de kerk inlokte. De nederige houding van de priester, die me deed blijven. Hoe hij zo heel terloops een nieuw elan gaf aan het overbekende geboorteverhaal… Ik ga aan de dijkreling staan, staar naar de grijze oneindigheid van water en lucht. Ziezo, denk ik, ik heb kerst gevierd. Boven mij schreeuwt een meeuw een kakelende bevestiging. Ik voel hoe een glimlach mijn gezicht in beweging zet terwijl ik weer verder stap. Huiswaarts.

Nicole Derycker
foto: Jo Clauwaert

HET VRIJE VISSERIJBLAD
Onafhankelijk magazine
van de zee
ISSN: 0776-6912

MEDEWERKERS:
Jo Clauwaert, Robert Coelus, Filip De Bodt, Walter Debrock (†), Nicole Derycker, Juul De Vocht, Zio Joris De Voogt, Don Fabulist, Peter Flynn, Peter Holvoet-Hanssen, L.A. Inghelbrecht (†), Jan Lamote, Frank Neyts, Jef Klausing(†), Antoine Légat, Marc Loy, Chris Meyers, Eddy Serie, Geert Cyriel Tavernier, Flor Vandekerckhove, Louis Vande Casteele, Isabelle Van Eeghem, Jacques van Harten (†), Marnix Verleene, Guido Walters (†).
Vormgeving: cdvproductions@skynet.be

Redactie te bereiken op
0474 53 88 00
E-mail: het.visserijblad@telenet.be
Facebook: www.facebook.com/HetVrijeVisserijblad
www.visserijblad.be
V.u.: Flor Vandekerckhove
Brusselstraat 12, Bredene
UITGEVERIJ:
VZW Liefkemores.
Redactie, publiciteit en alle correspondentie:
HVB, Brusselstraat 12,
8450 Bredene
Omslagfoto: Jo Clauwaert
Losse nummers: **3,99 euro**
Abonnementen!
*** Jaarabonnement België**
(12 opeenvolgende nummers startend vanaf de betaling) door overschrijving van 30 euro op rekening 384-0596581-18 van Het Visserijblad, met vermelding abo HVB.
*** Jaarabonnement Nederland**
(12 opeenvolgende nummers, startend vanaf de betaling) door overschrijving van 52,00 euro op de Belgische ING-rekening van Het Visserijblad (IBAN): BE50 3840 5965 8118 (BIC): BBRUBEBB. Vermelding: abonnement HVB.

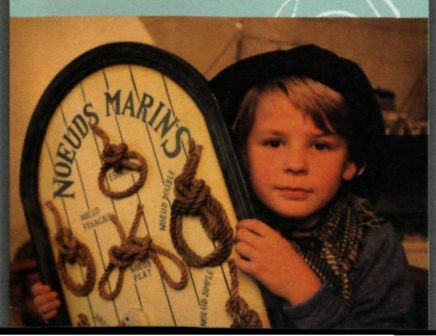

De korte pijn

Dit is het laatste nummer van 2013 en het sluit de 80ste jaargang af. Maar er is meer: wellicht is die tachtigste tegelijk de laatste jaargang van dit tijdschrift geweest. De uitgever van dit blad wordt vijfenzestig. Tijd om de fakkel door te geven, zo vindt hij.
Helaas ontwaart hij nergens iemand die deze fakkel wil overnemen.
Dat valt ook licht te begrijpen, want de Vlaamse visserij is echt wel veel te klein geworden om nog een onafhankelijk tijdschrift te kunnen dragen. Dat wist de vorige uitgever trouwens ook al, anders hadden we in 1988 de titel niet cadeau gekregen.
We slaagden er vervolgens wel in dit ten dode opgeschreven blad nog een kwarteeuw in leven te houden. 'We' staat hier niet voor een *pluralis majestatis*, maar voor de mensen die in het colofon vermeld worden: een tijdschrift is een groep. Die groep deed overigens meer dan het blad in leven houden. Het kreeg een hedendaagse vorm en inhoud, en daarmee ook een stem die tot ver buiten de visserij gehoord werd.
Tot enkele dagen geleden hadden we nog gedacht er een 81ste jaargang tegenaan te plakken - een jaar om het af te leren, als 't ware - maar daar rest, zo zegt ons de boekhouder, maar weinig geld meer voor. De uitgever had, om het nog een jaar uit te zingen, moeilijke keuzes moeten maken: minder bladzijden, de kleur uit het tijdschrift weghalen, de winkelverkoop laten vallen, er zelf geld aan toesteken… Hij verkiest dat niet te doen. Liever stopt hij in schoonheid. Hij prefereert de korte pijn boven de lange. Hij veronderstelt dat hij daarmee niets anders doet dan wat u zelf ook zou doen.
Is dit dan onherroepelijk, voor eeuwig en altijd, het definitieve einde? Niet noodzakelijk. Dit blad heeft een kwarteeuw geleden al eens zo'n situatie overleefd. Misschien is dit nu wel weer het geval. De titel blijft dan ook beschikbaar. Wie er geïnteresseerd in is, moet maar eens komen praten - maar niet allemaal tegelijk natuurlijk.
Zelf rest me niets anders dan lezers, adverteerders en vooral de medewerkers te danken voor het grote avontuur dat we samen beleefd hebben. Laat het me met Boudewijn de Groot doen: *Het was een mooie tijd / We hadden pret voor tien / Het was één waanzinnig feest / Dus mocht ik jullie niet meer zien / Het is mooi geweest.*

Flor Vandekerckhove
Uitgever op rust

CREVITS

IMPORT - EXPORT - ALLERLEI KETTINGEN EN KETTINGMATTEN
ANKERS - HERBRUIKBARE MATERIALEN - VISSERIJBENODIGDHEDEN
RUBBER BOLLEN EN RUBBER RINGEN

Marcus Gerardsstraat 12, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050 54 48 33
Kotterstraat 42, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050 54 45 85
Ankerstraat 20, 8400 Oostende. Gsm: 0475 30 39 87
Fax: 050 54 79 11
Telefoneren vanuit Nederland: +32 50 54 48 33

De pangasiusrel in Zeebrugge

WIE VERDIENT ERAAN?

In november trok een uitgebreide Vlaamse delegatie op reis naar Vietnam en Singapore. De 'Flanders Port Area-missie' moest er contracten binnenrijven ten voordele van de Vlaamse zeehavens.
Voor wat Zeebrugge betreft kon de missie met gunstig gevolg afgerond worden. Minister Hilde Crevits was wat blij met de deal die de Vlamingen hadden afgesloten met de 'Vietnam Association of Seafood Exporters & Producers' (VASEP). Door deze overeenkomst zal de volledige export van Vietnamese pangasiusfilet vanaf de zomer van 2014 via Zeebrugge over Europa verdeeld worden. Het gaat daarbij over 150.000 tot 200.000 ton kweekvis die jaarlijks naar hier verscheept zal worden. De Vlaamse regering jubelde & juichte en sloeg zich op de borst omwille van zoveel ondernemingsdrift.

Iedereen blij? Niet helemaal, of zelfs helemaal niet. Pangasius heeft op de visserskaaien een kwalijke reputatie. De Vietnamese kweekvis is immers een grote concurrent voor de schol (pladijs) waarin de Vlamingen en de Nederlandse vissers zich gespecialiseerd hebben. In deze concurrentieslag moeten de plaatselijke vissers het hoe langer hoe meer afleggen tegen de exotische visboeren. Gevolg: onder druk van de pangasius stuikt de scholprijs in elkaar; door de penibele prijsvorming komt de rendabiliteit van de vissersvaartuigen in het gedrang; eens te meer komt de sector in een diepe crisis terecht, volgens velen zelfs in een crisis zonder voorgaande.
De Rederscentrale 'betreurt' de zaak: *'De Rederscentrale betreurt dat Zeebrugge het distributiecentrum wordt van een minderwaardig vervangproduct, terwijl de afzetmogelijkheden voor de kwalitatieve lokale soorten aangevoerd door de Vlaamse vissers niet volledig benut zijn. De prijs die de Vlaamse visser voor die kwalitatieve producten krijgt, is al niet te hoog [sic] en vormt zeker geen reden om vis uit de Mekong in Europa in te voeren.'*
Maar niet alleen op de kaaien heeft de pangasius een slechte naam. Ook in de keukens van onze topchefs wordt smalend over deze riviervis gesproken. Kobe Desramaults, chef van In de Wulf, die zich geëngageerd heeft in promotieacties die de Vlaamse visserij ten goede moeten komen, is er niet over te spreken: *'Goed bezig, Hilde Crevits! Iedereen die zich inzet voor de lokale, duurzame visserij zal erg tevreden zijn.'*
De commotie werd zo groot dat Joachim Coens, bestuurder van de Brugse zeehaven, besloot te reageren: *'De overeenkomst is een logistiek verhaal. De pangasiusfilet is bestemd voor de gehele Europese markt, en is dus geen concurrentie voor de verkoop van verse vis uit de Noordzee. De lokale Vlaamse visserij biedt verse vis aan, terwijl de pangasius in diepvriesvorm aangeleverd wordt.'*
Het is een ietwat vreemde redenering van de havenbaas. Het leeuwendeel van de door onze vissers aangevoerde schol wordt verkocht aan bedrijven die er eveneens… diepvriesfilets van maken. De door ons aangevoerde pladijs komt bijgevolg in hoofdzaak op een Europese diepvriesmarkt terecht waar het product wel degelijk moet concurreren met de veel goedkopere pangasius.

Perceptie

Maar goed, wat de havenbaas eigenlijk wilde zeggen is dat het Zeebrugse havengebeuren niet op één grote hoop gegooid mag worden. De vismijn vormt inderdaad een apart verhaal in die haven. Die laatste verzorgt de logistiek van allerhande producten (auto's, gas, containers… en ja, waarom niet, ook diepvriesvis). Los daarvan is er in die haven ook een veiling die bemiddelt in de verkoop van versgevangen vis die daar door onze vloot wordt aangevoerd. Om het enigszins beeldend te zeggen: Joachim Coens is Marie-Jeanne Becaus niet.

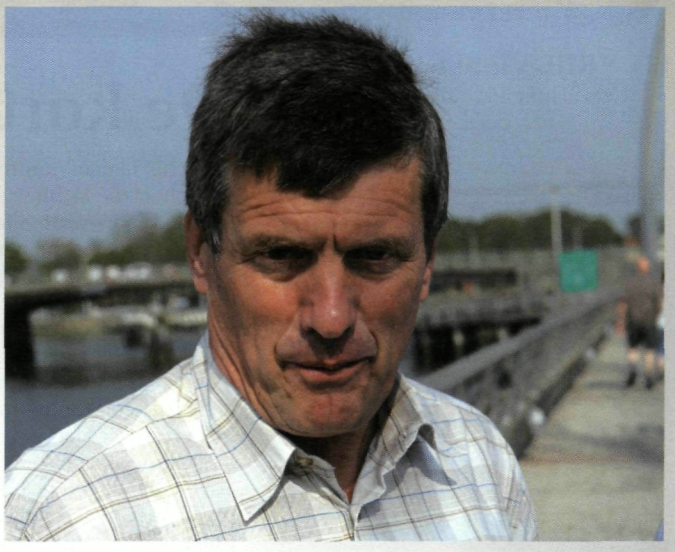

Vismijndirecteur Vande Steene: ' het commercialiseren van diepgevroren aquacultuurproducten past niet binnen de strategie van de Vlaamse Visveiling.'

Maar perceptie kan hardnekkig zijn. In de vissersgemeenschap blijft de indruk bestaan dat het de Vlaamse Visveiling is die aan de 'Zeebrugse pangasius' geld zal verdienen. Die hardnekkige perceptie wijst minstens op een vertrouwensbreuk tussen de vissers en de veiling, een gevolg van de prijzencrisis. Zo'n vertrouwensbreuk kan de huidige visserijcrisis uiteraard nog verdiepen, want ze kan schippers ertoe brengen om hun vangsten in het buitenland te verkopen, waardoor de omzet van de Vlaamse Visveiling nog verder de dieperik in gaat.
Vismijndirecteur Johan Vande Steene haastte zich bijgevolg om afstand te nemen van het pangasiusakkoord: *'De Vlaamse Visveiling steunt sinds 25 jaar daadwerkelijk de Vlaamse visserijsector via een totale dienstverlening op de meest diverse vlakken zoals kwaliteitscontrole, duurzaamheid en commercialisering. Als dusdanig valt het commercialiseren van diepgevroren aquacultuurproducten niet binnen de strategie van de Vlaamse Visveiling.'*

Een grote koelkast

Duidelijker kon het niet gesteld worden. Tot ook het dagblad De Morgen zich uitgebreid over de pangasiusrel ging buigen. Journalist Filip Michiels zakte naar onze kaaien af en sprak er o.a. met Luc Mellaerts, directeur van de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO). In het krantenstuk dat daarover op 16 november gepubliceerd werd, gaat Mellaerts op zijn beurt in de aanval tegen de kweekvis en hij verwoordt daarbij wat in de sector alom te horen is: *'Voor de pladijs, met 7.000 ton per jaar onze best verkochte vis, vangen wij nog welgeteld 1,13 euro per kilo op de veiling. En dat voor een goede en voedzame vis die niet volgepropt is met antibiotica en die niet gekweekt wordt in een beerput, zoals de pangasius. In de winkel gaat dezelfde pladijs vlotjes voor 10 euro of meer over de toonbank. En dan komt mevrouw de minister ons doodleuk vertellen dat ze binnenkort tot 200.000 ton Vietnamese diepvriesvis - gekweekt in zeer twijfelachtige omstandigheden - gaat invoeren via de haven van Zeebrugge.'*
Maar langs zijn neus weg zegt Mellaerts ook nog iets anders: *'En ja, er zullen wel wat extra jobs aan vasthangen voor de Vlaamse Visveiling of in het European Food Centre in Zeebrugge, een soort grote koelkast waar ze al die diepgevroren vis kunnen stockeren (...)'*
Hij heeft het over *'een soort grote koelkast'* van het EFC waarin de pangasius gestockeerd kan worden. Waardoor het debat uiteraard heropend wordt, want de NV Vlaamse Visveiling mag dan niet bij de deal betrokken zijn, maar geldt dat ook voor het European Food Centre (EFC), een aparte vennootschap die evenwel organisch met die veiling verweven is?
In beide vennootschappen wordt de dienst uitgemaakt door dezelfde bestuurders, daarenboven zijn de statuten van het EFC volledig gecentreerd rond de veilingactiviteiten. Het EFC zegt daar zelf over: *'Het European Food Centre is een logistiek platform en bestaat uit twee clusters van visserijbedrijven met de twee veilingen als motor. (...) Zowel in de vissershaven van Zeebrugge als in de vissershaven van Oostende wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling en organische groei van het lokale cluster. De aanwezige bedrijven bestaan enerzijds uit vishandel en visverwerking, welke de vraag naar vis ondersteunen. Anderzijds is de aanwezigheid van dienstverlenende bedrijven onontbeerlijk voor de continuïteit van de ganse sector.'*
Wat Luc Mellaerts *'een soort grote koelkast'* noemt, heet in de termen van het EFC zelf *'een logistiek platform'*. Daar mag zo'n grote koelkast deel van uitmaken, maar dan alleen als de exploitatie ervan past in het veilinggebeuren. Dat blijkt uit de statuten van het EFC; ook nog uit de statutenwijziging van 7 februari 2011 waarin o.a. de naam veranderd wordt.

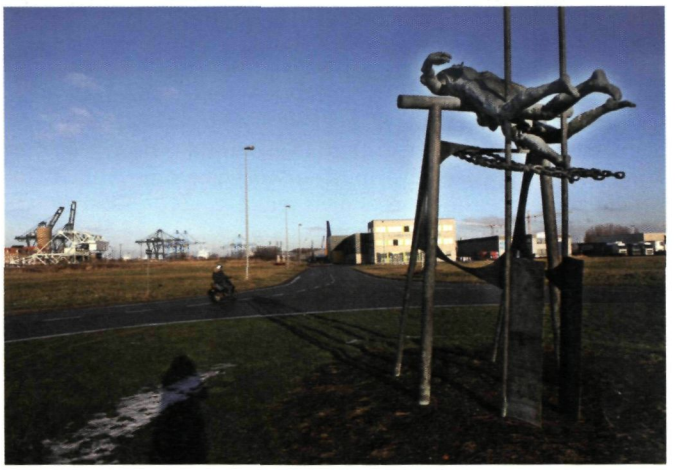

Wat eerst nog European Fish Centre heet, moet vanaf dan European Food Centre genoemd worden.
Fish of *food*, de doelstellingen in artikel 3 van die gewijzigde statuten draaien nog altijd exclusief rond het veilen van vis. Het stockeren en verdelen van pangasius kan daar statutair geen deel van uitmaken; gesteld natuurlijk dat die statuten inmiddels niet gewijzigd werden. Zelf vinden we daar evenwel geen sporen van.

SDVO-directeur Luc Maellaerts heeft het over 'een soort grote koelkast' waarin het EFC de pangasius zou kunnen stockeren.

Maar wie is de geheimzinnige ms Syvie?

Niet alleen Hilde Crevits heeft het pangasiusakkoord rondgebazuind, ook de Viernamese exporteurs van de VASEP hebben een en ander aan de grote klok gehangen. Hun persmededeling sluit af met een geheimzinnige zin: *'Ms Syvie, CEO of Zeebrugge Food Logistics will continue working with VASEP leaders about description and schedule.'* Wie is deze geheimzinnige ms Syvie? Zou het kunnen zijn dat deze CEO niet ms Syvie heet, zoals de Vietnamezen denken, maar Sylvie, achternaam... Becaus.
In Het Nieuwsblad van zaterdag 6 maart 2010 stond een artikel over deze ondernemende jonge vrouw. (*) We komen er uit haar mond te weten welk bedrijf zij in de haven leidt: *'"Zeebrugge Food Logistics" heet het bedrijf waar Sylvie Becaus managing director is. "De grootste diepvriezer van Zeebrugge", zegt ze zelf. 120 meter lang, 15 meter hoog, 46 meter breed. Een constante temperatuur van min 20 graden. Hier kunnen we 12.000 ton voeding stockeren, dat uit de hele wereld naar hier komt en dat we van hieruit weer verder verdelen.'* Het bedrijf dat ms Syvie, alias Sylvie Becaus, leidt is blijkbaar de 'grote koelkast' waarover Luc Mellaerts het eerder had.
Maar nu volgt de hamvraag: heeft de grote koelkast van Sylvie Becaus ook iets met moeder Marie-Jeanne Becaus van de

Vlaamse Visveiling te maken? Daar ziet het naar uit, ja. In het Nieuwsblad staat zelfs zwart op wit: 'Sylvie is de dochter van Marie-Jeanne Becaus, die al sinds 1988 aan het hoofd staat van de Zeebrugse Visveiling. *"Het zit inderdaad in de familie (lacht). Mijn bedrijf is ook een dochteronderneming van de visveiling, maar voor alle duidelijkheid: wij vriezen hier geen vis in die de vissers hier binnenbrengen. Die is veel te vers en lekker om in te vriezen: hier komt vooral diepvriesvis binnen, maar ook vlees, groenten en diepvriesfruit".'* En binnenkort wellicht ook massaal veel pangasius uit Vietnam.

Het lijkt er bijgevolg sterk op dat de kapitalisten van de Vlaamse Visveiling wel degelijk een slaatje proberen te slaan uit de huidige visserijcrisis. Valt er geen geld meer te verdienen aan de schol? Dan doen we dat toch met pangasius! Enerzijds verbaast ons dat niet. Het is de kapitalist niet om de schol te doen, maar om de winst. Of die winst uit de scholvisserij komt, uit de pangasiusdistributie of, bij wijze van spreken, uit het smijten met stront… doet niets ter zake, als de kassa maar rinkelt.

Anderzijds kan dat tweesnijdend mesje de ondergang van de veiling betekenen, want de prijzencrisis in de visserij stelt de zenuwen op scherp. En ja, probeer dit nog maar eens uit te leggen als de veilingklok weer in grote vaart tot ongeziene dieptes zakt. Het kan de reders van de veiling vervreemden, met alle gevolgen van dien.

Zelf startte ons blad, i.s.m. de makers van de film Fish & Run op het net een petitie om het akkoord met de Vietnamese pangasiusexpoteurs ongedaan te maken. Of het zal helpen?

Belgische vis voor Hong Kong

Bij het ter perse gaan van dit blad organiseerde SDVO een promotiereis naar Hong Kong. De stichting had er contact opgenomen met de firma Belgium Direct. Frank Demeyere en Philippe Moriaux van dit export-importbedrijf bleken interesse te hebben om aldaar vis in te voeren die door de Belgische vissers gevangen werd. Intussen zou er al 20 ton schol verscheept zijn. Merkwaardig is dat de onderhandelaars zeggen dat ze voor de schol een prijs van 2,25 euro/kg bedongen hebben, een cijfer dat aanzienlijk hoger ligt dan wat de vissers in de veiling voor hun vangst aangeboden krijgen. SDVO plant nu een kantoor in Hong Kong te openen, in de overtuiging dat er nog meer zaken te doen zijn.

Laat ons kijken! De pers moet volgende zomer maar eens gaan kijken in welke grote koelkast de Vietnamese pangasius effectief ondergebracht wordt. En het publiek vervolgens melden wie daar geld aan verdient. Meer moet dat niet zijn.
(De petitie kan bekeken en ondertekend worden op: http://uilekot.org/node/1679).

Flor Vandekerckhove • foto's JoC

(*) Sylvie Becaus is een van de weinige vrouwelijke zaakvoerders in de haven. 'De hele dag pampers verversen is niets voor mij'. In HNB 6 maart 2010.

HOU PANGASIUS UIT ZEEBRUGGE EN EUROPA!

Er circuleert op het internet een petitie tegen de pangasius. De tekst luidt als volgt: 'Wij ondergetekenden verzetten ons tegen de inplanting van een Europese Pangasius Overslag in Zeebrugge of elders in Europa. Wij vragen de Belgische en Europese instanties om te kiezen voor een gedifferentieerd duurzaam Europees visserijbeleid én een gelijkaardig importbeleid. Wij vragen de Zeebrugse haveninstanties en het gemeentebestuur om de bestaande overeenkomst met VASEP voor de inplanting van een dergelijke overslag op te schorten en een maatschappelijk debat te lanceren.'

Tekenen kan op
http://uilekot.org/node/1679.

Mosseloorlog zonder mosselen

Nog niet zoveel jaren geleden werden er in Vlaanderen twee initiatieven ontplooid om mosselen te kweken, in volle Noordzee nog wel, vlak voor de Vlaamse kust. Het ene ging uit van de Stichting Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO) en het andere was een privaat initiatief van de Oostendse reder Willy Versluys. De mossels van de SDVO zouden als *Flanders Queen Mussel* gecommercialiseerd worden, Versluys zou dan weer een *Belgicamossel* lanceren.
Flanders versus *Belgica*, de namen alleen al wezen op een Belgenmop in wording. En zoals dat steeds het geval is in de Vlaamse visserij, ging de concurrentie tussen die twee gepaard met veel wederzijdse verdachtmakingen en beschuldigingen, het inzetten van (veelal onwetende) politici en (altijd onwetende) journalisten.

Flop

De weersomstandigheden in de Noordzee bleken echter te zwaar voor de mosselkooien en beide initiatieven flopten. Sindsdien haalt Versluys jaarlijks het nieuws om ons mee te delen dat er wéér geen Belgische mossels zullen zijn, maar dat hij onder de naam Belgica wel mossels te koop aanbiedt die geproduceerd worden in… Frankrijk. Ook de niet bestaande Vlaamse mossels van de SDVO blijven het nieuws halen, want nog steeds zijn er politici die het vermeende *'misbruik van overheidsgeld'* aanklagen dat destijds met het experiment gepaard ging.
Onlangs, in de senaat, was het politicus Wilfried Vandaele die de mosseldraad weer oppakte. Hij vroeg minister Monica De Coninck waarom er geen regeringscommissaris aangeduid is om de geldstromen in de SDVO en het Zeevissersfonds te onderzoeken. De minister kon alleen maar antwoorden dat er eerst wel andere dingen te doen waren: *'De regeringswissel en de extreem lange periode van "lopende zaken" die volgde op het ontslag van de regering hebben voor gevolg gehad dat dit dossier, dat reeds werd opgestart niet werd gefinaliseerd. De Minister heeft bijgevolg opdracht gegeven om dit dossier opnieuw te activeren en definitief af te handelen.'* Wilfried Vandaele is daar niet over te spreken, hij vindt dit *'te gek voor woorden'*.

Malversaties

Omdat ook de Vlaamse regering iets in de mosselpap te brokken had, gaf Vandaele (N-VA) de fakkel vervolgens door aan zijn collega Stefaan Sintobin (Vlaams Belang).
Hij stelde aan minister-president Kris Peeters een heel concrete vraag: *'Hebt u de afgelopen jaren het mogelijk misbruik van Vlaams overheidsgeld binnen de SDVO laten onderzoeken?'*
Het antwoord van Peeters was klaar en duidelijk: *'[W]e hebben het in de commissie al meermaals over dit onderwerp gehad. De heer Sintobin heeft toen ook al vragen over de aanwending van bepaalde middelen gesteld. Ik heb toen duidelijk geantwoord dat we in het verleden een proefproject met betrekking tot mosselkooien hebben gesubsidieerd. Spijtig genoeg is dat project, dat overigens beperkt was in de tijd, niet met succes afgerond. Daarop hebben we beslist geen subsidies meer te verstrekken. Op basis van de elementen waarover we toen beschikten, hebben we besloten hiermee te stoppen. In 2010 hebben we laten onderzoeken of er met betrekking tot dat project ook sprake is van malversaties. Op basis van de informatie waarover we in 2010 beschikten, hebben we geconcludeerd dat er geen malversaties waren. Er is niets gevonden dat het daglicht niet mocht zien.'* (*)

Politiek

Vraag is dan ook waarom deze mosselboeien vandaag als ouwe koeien weer uit de gracht gehaald worden. Wellicht komt het omdat het mosseldossier een grote dosis verbergt van wat in het Frans 'politique politicienne' genoemd wordt: het heeft minder met mosselen dan met politieke machtsverhoudingen te maken.
De werking van de SDVO wordt door de federale regering betaald met belastinggeld. Het is een regeling die destijds door federaal minister Vande Lanotte uitgewerkt werd. De SDVO is dan ook een soort anomalie in de nieuwe staatshuishouding, waar de bevoegdheid over de visserij in handen van de Vlaamse regering gelegd werd. Met andere woorden: rond SDVO wordt een terreinoorlog uitgevochten die minder met mossels te maken heeft dan wel met 'Vlaams' versus 'federaal'. Er is meer. Vakbondsman Ivan Victor maakte van de interventie van de bevriende minister gebruik om zich een weg naar de sectortop te banen. In een sector waar de politieke dienst sinds jaar en dag door rechts uitgemaakt wordt, is het 'bon ton' om op de 'linkse' SDVO te schieten. SDVO in het algemeen en het mosseldossier in het bijzonder blijken dan ook een terrein te zijn waarop rechtse reders en even rechtse politici elkaar gemakkelijk weervinden.

Er werd veel geld geïnvesteerd in de installaties. De experimenten mislukten, de mosselboeien bleken waardeloos te zijn.

Geld

De hernieuwde aanval op het mislukte *Flanders Queen Mussel* project lijkt ook wonderwel samen te vallen met het aangekondigde vertrek van reder Willy Versluys uit de Vlaamse visserij. De voormalige concurrent van de SDVO heeft op de Oostendse Oosteroever een groot bedrijfsgebouw verkocht aan projectontwikkelaars die er een luxueus complex willen neerpoten. Met dat geld wil hij nu, naar eigen zeggen, in Angola viskwekerijen en visverwerkende bedrijven opstarten.
In de pers gebruikt Versluys het nieuws, zoals steeds, om zijn frustraties te uiten, en dan komt het mosseldebacle weer naar boven: *'Als ik met een vernieuwende techniek afkom, krijg ik zelden financiering om het verder te ontwikkelen. De pulsvisserij heb ik jarenlang onderzocht. Het blijkt een goede methode, maar het komt bij ons niet van de grond. Ik wil nog een jaar investeren in de Belgische visserij, zoals met de Belgica-hangcultuurmosselen, maar als het blijft aanmodderen start ik niets meer op.'*
Het ziet er dan ook naar uit dat Versluys het nog altijd moeilijk heeft met de geldstromen die ten tijde van de mosselexperimenten richting SDVO gegaan zijn… en dus niet naar hem. Het lijkt erop dat hij de Vlaamse overheid nu aanmaant om zich in Angola te 'herpakken'. Versluys: *'Tot nu toe heb ik alles zelf gefinancierd, maar voor de uitbouw (…) zal ik noodgedwongen een beroep moeten doen op financiële medewerking van Vlaamse en/of Europese organisaties of overheden.'* (**)

Flor Vandekerckhove • foto JoC

(*) Vlaams parlement, Vergadering 10, zittingsjaar 2013-2014. Handelingen plenaire vergadering van 20 november 2013. Voorlopige versie.
(**) http://www.visserijnieuws.nl/nieuws/8526-versluys-wijkt-uit-naar-angola.html

Belgische vissers in Brixham tijdens WO II

Elke visser kent wel een collega die op een of andere manier met het Britse Brixham verbonden is. Dat heeft uiteraard alles te maken met de Tweede Wereldoorlog. Net zoals dat ook in WO I gebeurd was, hebben toen massaal veel vissers het land verlaten. Op de vlucht kwamen velen in Frankrijk terecht en vervolgens in Engeland. De vluchtelingen belandden in Dartmouth, Fleetwood, Newhaven, Newlyn, Milford, Swansea en vooral in Brixham.

Hoeveel waren het er? Duidelijk is dat het over vele tientallen gezinnen ging. Sommige bronnen maken gewag van tweeduizend tot drieduizend Vlamingen.

De integratie verliep opperbest. De vluchtelingen betrokken leegstaande huizen of ze woonden in bij Engelsen.

De sector bouwde geleidelijk ook een eigen infrastructuur uit. De vissers vonden elkaar in de Belgische Club, een lokaal dat bemeubeld werd met salons uit een maalboot.

Naast een eigen visserijschool kwamen er ook Belgische ateliers voor scheepsherstellingen.

Na de oorlog kwamen de meeste families terug. Maar er waren er ook die in Brixham bleven wonen. O.a. Albert Janssens, Marcel Gallin, Louis Deswelgh, Camile Decraene, Louis Van Houcke, Georgette Bollenberghe, Maurits Coopman, Marcel en Yvonne Vandeputte.

Roger Marsham tipte ons over het bestaan van een mooie, oude filmdocumentaire over de Belgische vissersgemeenschap tijdens WO II. Het filmpje kan bekeken worden op het internet. (*)

Wij knipten er enige beelden uit. Wellicht staat daar iemand op die u herkent. Mocht dat het geval zijn, dan zou Roger Marsman het waarderen dat u hem daarvan op de hoogte brengt. U kunt hem mailen op ellenhudig@hotmail.be.

(*)http://www.youtube.com/watch?v=HoaQLCmg0SE

VLOOT, reder van de overheid,
stelt in Oostende een driehonderdtal collega's te werk

via ***www.welkombijvloot.be***

kun je solliciteren:
(jobs - vacatures)

en op de hoogte blijven van onze nieuwbouw:
(projecten - nieuwbouw)

VLOOT REDER VAN DE OVERHEID

Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust

Onder de kerstboom

Kerst nadert en Nieuwjaar evenzeer.
Tijd om cadeaus in te pakken. We geven u twee tips.
Zopas verscheen de documentaire film **Fish & Run 2**, een DVD waarin de visserijproblematiek aangekaart wordt . Regisseur Filip De Bodt is erin geslaagd zelfs de meest recente ontwikkelingen (Pangasius versus schol in Zeebrugge!) in de film te verwerken. De documentaire werd inmiddels al in enkele steden vertoond en is nu ook op DVD beschikbaar. Hij is te bestellen door 12 € (verzending in) over te schrijven op rekeningnummer BE40 0016 3236 1163 van Climaxi Groenlaan 39 te Herzele. Een prachtig Nieuwjaarscadeau lijkt ons dat.

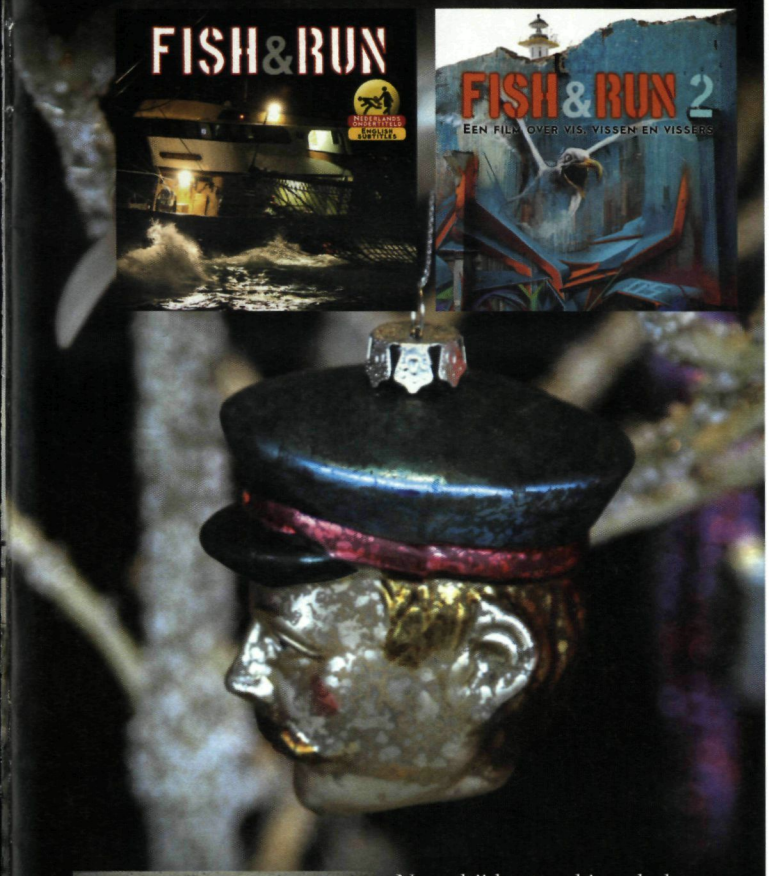

Nog altijd actueel is ook de roman Amandine. In die roman volgt Flor Vandekerckhove verschillende personages uit de Oostendse visserij, vanaf de Vissersopstand, over de gloriedagen van de stoomtreilers, de overname van de Oostendse visserij door de Pannenaars, de neergang die ingezet werd met het sluiten van de IJslandse visgronden, de verwoede gevechten van de bootsjouwers om een eigen visgebied op te eisen, tot en met de overname van de Oostendse vismijn door de Zeebrugse Visveiling.
De roman Amandine kan gekocht worden in Standaard Boekhandel Bredene, Boekhandel Luc (Opex Oostende), Corman Oostende, Standaard Boekhandel Oostende, To Be Brugge, Raaklijn Brugge, Walry Gent, Limerick Gent, Carpe Diem Tielt, Letters & C° Deinze. Het kan ook rechtstreeks besteld worden door 24,99 € over te schrijven op rekening 001-1955078-22 van C&DV Productions te De Pinte. Het boek wordt u dan gratis toegestuurd.

SDVO
Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling

SVDO vzw
Wandelaarkaai 4
8400 Oostende
Tel: 059 50 95 26
Fax: 059 50 96 64
info@sdvo.be

Openingsuren:
Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u
Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

ZAVF
HETZEEVISSERSFONDS
fonds voor bestaanszekerheid

Zeevisserfonds
Wandelaarkaai 4
8400 Oostende
Tel: 059 50 95 55
Fax: 059 50 95 25
info@zeevissersfonds.be

Openingsuren:
Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u
Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

Volksraadpleging in de maak over vismijn Oostende

Na een keiharde concurrentieslag die verschillende jaren geduurd had, wierp de Oostendse vismijn eind 2010 de handdoek in de ring. De beheerders van het publieke bedrijf hadden het moeten afleggen tegen de kapitalisten van de NV Zeebrugse Visveiling.
Op 5 november 2010, op de Grote Markt te Brugge, in het statige Provinciaal Hof, toasten de overwinnaars op hun succes. De toenmalige gouverneur Breyne had het over *'een heuglijke dag voor de visserijsector'*. Noël Devisch sprak dan weer namens de overwinnaars en kondigde de naamsverandering aan: de NV Zeebrugse Visveiling zou voortaan de Vlaamse Visveiling heten en daarmee een mono-poliepositie verwerven in de Vlaamse visaanvoer. Ja, *the winner takes it all*!
Tegelijk suste hij de Oostendse gemoederen: *'We komen naar Oostende om er te blijven. We hebben ons ten aanzien van de stad contractueel verbonden om in Oostende proportioneel evenveel te veilen als in het verleden.'*
Vervolgens lieten de nieuwe bazen de Oostendse vestiging vakkundig leegbloeden. Waar de vismijn in 2010 nog bijna 45% van de aanvoer voor zijn rekening nam is daar vandaag al dik 10% vanaf gedaan. Ook de belofte om binnen de drie jaar met de bouw van een nieuw vismijngebouw te starten werd niet bewaarheid. De vzw Oosteroever die in Oostende waakt over het erfgoed aan die kant van de haven is er niet over te spreken. Dat de NV Vlaamse Visveiling een betrouwbare partner zou zijn valt volgens de vereniging te betwijfelen.
De vzw verzet zich daarom tegen de afbraak van het bestaande vismijngebouw: *'Het huidig vismijncomplex staat voor het hart en de ziel van de naoorlogse geschiedenis van Oostende. Dat het vele burgers binnen en buiten Oostende raakt, blijkt uit het succes van de petitie en de facebookpagina "Sloop Vismijn Oostende niet". Al enkele duizenden ondertekenden de petitie om de vismijn te bewaren.'*
Gesterkt door deze steun gaat de vereniging nu nog een stap verder. Ze wil 7000 handtekeningen verzamelen om in Oostende een volksraadpleging te organiseren. Daarin worden vier vragen gesteld: Moet het huidige vismijncomplex behouden blijven? Moet het Visserijdok op de huidige grootte behouden blijven? Mogen haven-activiteiten wijken voor immobiliën? Moet de haven ook volledig gaan voor andere activiteiten zoals visserij, cargo en ferryschepen met passagiers?
Wie meer wil weten surft naar www.volksraadplegingoostende.be.

Onderzoeksraad worstelt met bureaucratie

De Onderzoeksraad voor de Zeevaart kwam op woensdag 20 november bijeen in het Gerechtsgebouw te Oostende. Op de agenda stonden 33 zaken waarvan 10 voor uitspraak. Wie de agenda overloopt moet wel denken dat de schippers recidivisten zijn. De schipper van de Z 468 zal zich moeten komen verantwoorden voor niet minder dan 22 overtredingen. Tweede koploper is de schipper van de Z 75 met 12 overtredingen. En het gaat zo verder.

Wat is er gaande? Twee zaken lopen duidelijk verkeerd.
Kustvissers mogen alleen maar zeereizen ondernemen die ten hoogste van één etmaal duren. Aanmonstering gebeurt nu op een elektronische manier; het Dimonasysteem. In de kustvisserij met dagvaarten is het de gewoonte de aanmonstering te laten doorlopen tot de dag dat het schip niet uitvaart. Een vaartuig dat bv. zes opeenvolgende dagen uitvaart en 's morgens weer binnenkomt om de vangst te verkopen, wordt nu geverbaliseerd als zijnde zes dagen op zee zonder naar de thuishaven te komen! De Onderzoeksraad zegt erover: *'Indien betrokken ambtenaren de gewoontes van de visserij zouden kennen of; indien niet,zij het logboek van het schip zouden raadplegen of de verkeersleiding van de havens zouden vragen naar vertrek en aankomst van de schepen zouden zulke misverstanden niet meer voorkomen. Nogmaals blijkt ook dat het Dimonasysteem, waarop zij volledig hebben op vertrouwd, onvoldoende en onvolledig werkt'*
Er is nog een tweede reden voor het overmatige aantal gevallen dat voor de Raad komt. De Scheepvaartpolitie stelt PV's op waaruit blijkt dat schepen geen reglementaire bemanning aan boord hebben; hetzij een man te weinig of een man zonder het vereiste vaartbewijs. Dikwijls gaat het om een roerganger, waarvan er naargelang het vaargebied één, soms twee aan boord moeten zijn. Oorzaak van dat laatste is: *'Een structureel tekort aan bemanning met de juiste vaarbewijzen'*.
De problematiek spreekt ook uit de uitspraken. Etienne Vanbillemont van het kustvaartuig O 190 werd omwille van de eerst vermelde reden buiten de zaak gesteld. Ook Freddy Lachat van hetzelfde schip werd ervoor opgeroepen, maar ook hem viel niets te verwijten. Alfons Schroeyers van de O 2 kreeg een waarschuwing voor de tweede reden. Om soortgelijke redenen kreeg Steven Deruddere van de Z 90 eveneens een waarschuwing. Johannes Weststraete van de Z 75 had eveneens een soortgelijke overtreding begaan, maar omdat het de twintigste keer op rij is werd hij voor tien dagen geschorst. Kenneth Savels van de Z 53 werd geverbaliseerd omdat hij geen stuurman aan boord had en hield daar een schorsing van twee dagen aan over. Idem dito voor Achiel Huyghebaert van de O 190 en voor Davy Torcq van de O 101. Dat was ook het geval op de Z 53 en dat bracht voor Steven Savels een schorsing van vijf dagen mee.

Robert Coelus

Nicole Derycker signeert

Op zaterdag 16 november presenteerde Nicole Derycker haar nieuwe boek in de Boekhandel Corman te Oostende.
In De handen van de tijd volgen we een groepje mensen dat met de Advaita Vedanta geconfronteerd wordt, een eeuwenoude stroming binnen de Indiase filosofie.
Het boek werd uitgegeven bij Aspekt en telt 544 ps.

Wie is die zeeheks?

Begin december verschijnt 'Wie is die zeeheks ?' het derde boek van Katia Van Cauwenberghe. Het betreft een verhalen- en doeboek voor kinderen tussen 8 en 12 jaar. Lezers treffen er tien zee- strand- en duinenverhalen in, met bijbehorende illustraties, educatieve versjes en ideeën; alles is bruikbaar voor natuurgidsen en animatoren. Beroepstekenaar Staf Lambrecht verzorgde de illustraties.
Het boek is gevarieerd en interactief opgesteld. Na elk verhaal wordt het hoofdpersonage (een dier of sprookjesfiguur) in versvorm gepresenteerd. In functie van datzelfde verhaal volgt een spel of een opdracht, die in de besproken biotoop kan uitgevoerd worden.
Als actieve natuurgids geniet Katia het voorrecht dat ze die verhalen regelmatig op de doelgroep uit kan testen. Horizon Educatief v.z.w. gebruikte reeds een deel van deze schrijfsels voor themadagen en sessies, zoals 'Sprookjes van de zee' en improvisatietheater.
Het boek wordt uitgegeven door de Culturele en Literaire Kring Het Beleefde Genot en is verkrijgbaar bij boekhandel Corman, Horizon Educatief, Marien Ecologisch Centrum en bij de auteur zelf (website: www.katiavancauwenberghe.be).

B.V.B.A. S & S

Jofra Shipping & Trading

Postbus 51 • B - 9060 Zelzate

Tel: +32 (0) 9 361 00 04 • Fax: +32 (0) 9 360 60 04
GSM: +32 (0) 477 952 450
E-mail: jofra.jan@gmail.com
Web: www.bvba-sens-jofra.be

- **Aan- en verkoop van alle visserijschepen**
- **Aan- en verkoop van alle motoren / koppelingen**
- **Alle toeleveringen / reparaties**
- **Inbouw van alle merken motoren en koppelingen**
- **Tevens uw adres voor al uw sloop- en saneringsschepen**

Veranderingen vloot sinds begin 2013

Na 5 jaar dienden de zeebrieven vervangen te worden van (a.) O 116 CAROLINA, nieuwe zeebrief ZVIS 686 van 24.01.2013; (b.) B 601 VAN MAERLANT, nieuwe zeebrief ZVIS 687 van 18.03.2013; (c.) Z 201 JOB SENIOR, nieuwe zeebrief ZVIS 688 van 07.03.213; (d.) B 518 DRAKKAR, nieuwe zeebrief ZVIS 691 van 10.06.2013. Van één schip werd er de naamsverandering gemeld. De O 101 FISTON is de ex O.101 BENNY, Zeebrief ZVIS 689 uitgereikt op 02.04.2013. De O 101 BENNY was eigendom van BVBA Alfrijhofra, de O 101 FISTON is eigendom van BVBA Fiston, Antoon Moucquéstraat 4 te 8400 Oostende.
In de O 51 STORMVOGEL werd een nieuwe motor geplaatst. Nieuwe zeebrief ZVIS 690 van 29.04.2013, motor A.B.C. van 722 kW, bouwjaar 2013.
De Z 571 CUSTOS DEUS veranderde van adres. Nieuwe zeebrief: ZVIS 692 van18.06.2013. Adres: NV Noordster, Leon Beirensstraat 7 te 8420 De Haan.

Week van de duurzame vis

Van 9 tot 13 december vindt 'de week van de duurzame vis' plaats. Daarmee wil de WWF de overbevissingproblematiek onder de aandacht brengen. Dat gebeurt tijdens de eindejaarsperiode omdat de visconsumptie dan stijgt. Achttien Belgische chefs zetten mee hun schouders onder het project. De bekende chefs delen hun recepten voor het bereiden van duurzaam gevangen vis met het grote publiek. Om de twee dagen onthult WWF zo'n een nieuw recept op de webpagina 'Save our fish'.
Met een informatiebrochure in zakformaat, de VIS-wijzer, wil WWF België de consument aanzetten om zijn aankoopgedrag te wijzigen en te kiezen voor duurzame visvangst.

Versluys wil vis kweken in Afrika

Reder ter zeevisserij Willy Versluys wil in Angola viskwekerijen en visverwerkende bedrijven opstarten. Daarvoor stopt hij met nieuwe investeringen in eigen land. Tijdens een handelsmissie werd een contract ondertekend door Versluys en het Angolese Conglomeraat GEFI om een eerste project in de zuidelijke provincie Cunene op te richten. Het betreft viskweek, visvangsten, onderhoud van boten, verwerking van vis en marketing van visproducten.
In de toekomst wil Versluys er ook kleine schepen bouwen om mee te gaan vissen op horsmakreel en sardines. Daarnaast wil hij een bedrijf opstarten dat de distributie van de producten in Angola gaat verzorgen. De vis is bedoeld voor de lokale bevolking.

Paardenmarkt giftiger dan gedacht

De WO I-dumpsite op de zandbank Paardenmarkt, in de ondiepe kustwateren vóór Heist, bevat waarschijnlijk veel meer gifgas dan tot nu toe werd aangenomen. Zo meldde het VLIZ tijdens een studiedag.
Het munitiestort werd in 1971 eerder toevallig ontdekt. Hoeveel munitie ligt daar? De raming van een totaalhoeveelheid van 35.000 ton munitie berust integraal op één getuigenis, uit de tweede hand en 'herverteld' na ruim een halve eeuw. Daarin stelt voormalig directeur van de baggerfirma Decloedt dat gedurende zes maand a rato van 300 ton per dag werd gestort. De veronderstelling dat een derde van de munitie gifgas betreft, volgde dan weer indirect uit het munitiegebruik op het eind van de oorlog door de Duitse artillerie en dus niet uit registraties bij de stortoperatie ter plaatse.
Uit nooit eerder doorplozen dossiers blijkt dat het bij het storten op de Paardenmarkt van achtergebleven munitie uitsluitend ging om gifgasgranaten. De gedumpte munitie op de Paardenmarkt bestaat dus hoogstwaarschijnlijk vrijwel volledig uit gifgasgranaten.
De dienst Hydrografie van het Bestuur der Zeewezen had de Paardenmarkt aangewezen als ideale stortplaats, vermits het een 'banc absorbant' betrof waarin de granaten zouden wegzinken en spoedig onder het slib zouden verdwijnen.

Ivan Menten is Viskok van t jaar

Ivan Menten van restaurant Lèche plat in Arendonk, won op 18 november de 25ste editie van de Nationale Horecawedstrijd en krijgt de titel Viskok van het Jaar 2014. VLAM gaat met deze wedstrijd jaarlijks op zoek naar de Belgische beroepskok die het lekkerste en origineelste gerecht met de vis van het jaar, dit keer pladijs, klaarmaakt. Een vakjury, bestaande uit vertegenwoordigers van alle grote Belgische restaurateursverenigingen en voorgezeten door NorthSeaChef Filip Claeys, maakte een preselectie uit de ingestuurde recepten. Ze beoordeelde ook de gerechten van de vijf geselecteerde laureaten tijdens Horeca Expo in Gent op 18 november.
De vakjury duidde Ivan Menten restaurant Lèche plat in Arendonk aan als winnaar. Het winnend gerecht was getiteld : 'in gerookte boter gegaarde pladijsfilet, artisjok, zeekraal en krokante kalfshersenen met jus van strandkrab'.

De Duurzame Vangst Prijs

Jaarlijks zal er een MSC Duurzame Vangst Prijs worden uitgereikt om duurzaamheidprestaties van MSC (gecertificeerde) partners uit de Benelux te belonen. MSV vraagt Stuur de nominaties voor de MSC Duurzame Vangst Prijs 2014 zo vlug mogelijk op te sturen. Dit kan tot en met 31 maart 2014 middels een formulier dat online kan gevonden worden op de site van MSC: media.nl@msc.org.
Dit jaar werd de trofee weggekaapt door de Ekofish Group B.V. wegens haar duurzaamheidbeleid en specifieke projecten voor de ontwikkeling van duurzame visserijmethoden en het bevorderen van transparantie in de visketen.

Fotodetective

Vorige maand publiceerden we onder de titel Fotodetective een foto met een oproep. Op die foto maken we de inhuldiging van een gedenkteken mee. Het monument bevond zich in Stene, merkwaardig genoeg in een weide. Lezer Johan Geuvens wilde meer over dat monument weten dat inmiddels verdwenen is.
Rudy Bauwens wist ons te melden dat het gedenkteken beschreven werd door de heemkundige kring 't Schorre Stene. Hij merkt op dat er uiteindelijk 24 zeelieden

op vermeld zullen werden, waarbij een aantal namen verkeerd geschreven werd. Voor wat betreft de aanwezige mensen op de foto. Daniël Eyland herkent in de pastoor visserijaalmoezenier Everaert en de Ibisjongen, rechts van het anker, is Peter Vanassche.

ZEEVISSERS - VISBEWERKERS - HAVENARBEIDERS - ZEELIEDEN EN BINNENSCHIPPERS VOOR AL UW PROBLEMEN WENDT U TOT DE

Zeemansbond A.B.V.V.

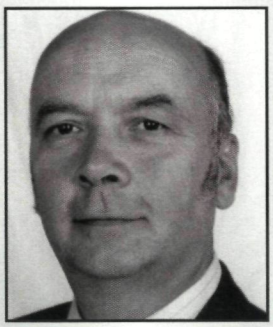

Ivan Victor
Federaal secretaris zeevisserij
Jules Peurquaetstraat 27
Oostende
Tel.: 059 55 60 85
Fax: 059 70 51 33
E-mail:
Ivan.Victor@btb-abvv.be

R. Vermote:
gewestelijk secretaris
0476 23 40 28
Heiststraat 3
Zeebrugge
Tel.: 050/54 47 15
Fax: 050/54 42 53
E-mail:
renaud.vermote@btb-abvv.

Uit de bibliotheek van Neptunus (28)

U aangeboden door Peter Holvoet-Hanssen

Uw bibliothecaris, nog steeds live vanuit de onderwaterkroeg Jean Bart net voor hij weggespoeld werd: 'De schuimende verzen uit het vorige HvVB-nr geknipt met de afbeeldingen van de prachtige papier-maché-kunstwerken van Jo Clauwaert? Een schoon schriftje of onbeschreven boek gevonden? Want deze winter verzamelen de trouwste zeebibliotheekbezoekers de mooiste zeegedichten en maken al knippende en plakkende zelf hun eigen bundel met zeeklassiekers.
Gewis, uw 111e nageslacht zal er zelfs van genieten.'

MELOPEE

Voor Gaston Burssens

Onder de maan schuift de lange rivier
Over de lange rivier schuift moede de maan
Onder de maan op de lange rivier schuift de kano naar zee

Langs het hoogriet
langs de laagwei
schuift de kano naar zee
schuift met de schuivende maan de kano naar zee
Zo zijn ze gezellen naar zee de kano de maan en de man
Waarom schuiven de maan en de man getweeën gedwee naar de zee

Paul Van Ostaijen

IETS AAN DE KUST

Iets aan de kust, liet ze vieren.
Zo vlogen ze ons nog urenlang na.
Iets? Aan de kust? Elastiek?
Ook ons liet dat iets
ternauwernood los. Viel er
eten? Daar ploften ze op.
Dan zweefden ze weer
op de luchtstromen boven
en achter deze boot, deze vlechtend.
Tot, opeens, iets te sterk
aan ze trok. Terug naar de rots
zwierden zij, een voor een
in het lichte doorzichtige
donker. Steeds kleiner
het krijsen terug naar de kust
waar wij samen vandaan
vertrokken. Zoetekoek
lovend en koude vis –
Toen ging, op het achterdek, licht aan.

Judith Herzberg

DE GESTORVENE

Zeven maal om de aarde gaan,
als het zou moeten op handen en voeten;
zevenmaal om die éne te groeten
die daar lachend te wachten zou staan.
Zeven maal om de aarde gaan.

Zeven maal over de zeeën te gaan,
schraal in de kleren, wat zou het mij deren,
kon uit de dood ik die éne doen keren.
Zeven maal over de zeeën te gaan -
zeven maal, om met zijn tweeën te staan.

Ida Gerhardt

Papier Maché Jo Clauwaert

Het leven zoals het is:

Foto's © Jo Clauwaert & Flor Vandekerckhove

Mensen op en rond de H. Baelskaai II

HOLT
PRIVAAT
Wateralmanak
2012
Wateralmanak
2013
REEDS
2013
NAUTICAL

Het leven zoals het was:

Uit het archief van Marc Lootens

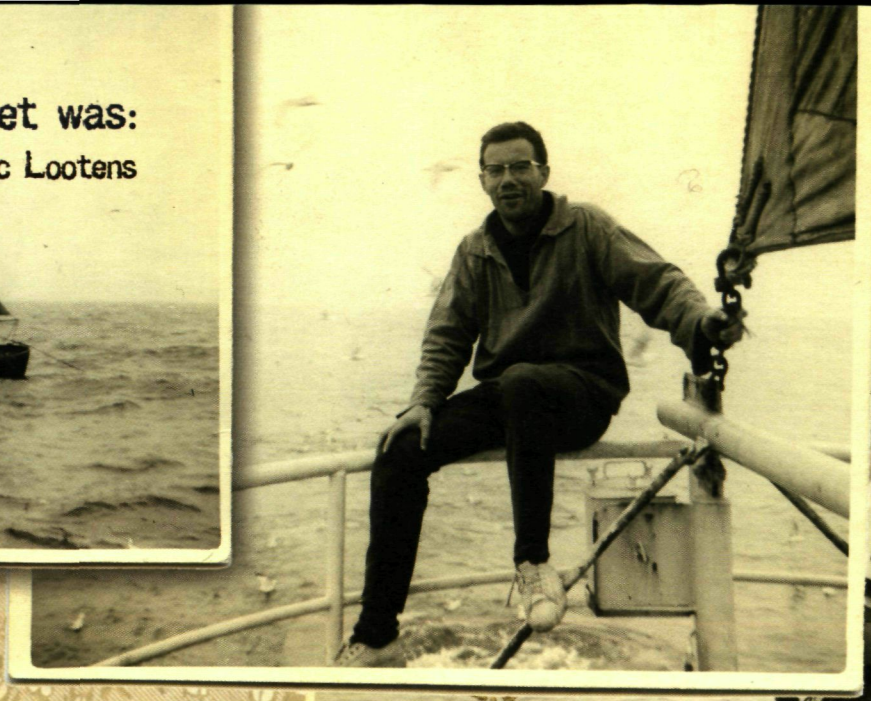

Sociologie

De visserij... 42 jaar geleden

Marc Lootens (°20 juli 1941) groeide op in Duinbergen. Zijn moeder was de dochter van een reder. Marc had graag studies aan de zeevaartschool aangevat, maar werd ervoor afgekeurd omwille van zijn zwakke ogen. Toen besloot hij Sociale Wetenschappen te studeren aan de Universiteit van Gent. Maar het zout water kreeg hij toch niet weg uit zijn aderen. Het is daarom dat hij in 1968-'69 een licentieverhandeling over de visserij gemaakt heeft, 'Zeelieden tewerkgesteld in de visserij'. Deze studie richtte zich specifiek op Zeebrugge (in die tijd 151 vaartuigen en 650 bemanningsleden). De bedoeling was vooral om de samenhang, de interne en externe relaties aan boord van de Zeebrugse vissersvaartuigen van nabij te bestuderen.

Onderzoek

In die tijd stonden de sociologische onderzoekingen in verband met de visserij al veel verder in Nederland. Daarom dat Marc ook 'het Nederlandse Instituut voor Preventieve Geneeskunde' in Leiden ging bezoeken. Er werd een vragenlijst opgesteld (om mee te nemen aan boord) gebaseerd op zijn bevindingen in Nederland.
In totaliteit ging Marc mee op 4 proefvaarten. Proefreis 1: treilvisserij met de Z 572 TORNADO; Proefreis 2: garnaalvangst met de bokken Z 403 STERN; Proefreis 3 bracht hij door aan de boomkorvisser Z 526 VENUS en ten slotte beleefde hij de spanvisserij met de Z 468 SINT PETRUS en B 601 VAN MAERLANT.
Op veel enthousiasme werd Marc eerst niet onthaald. Aan boord heerste eerst een sfeer van 'die komt hier een beetje kijken hoe wij werken', Maar Marc trok zelf graag de handen uit de mouwen en wist de bemanning al gauw te overtuigen van zijn 'zeemansbenen'.

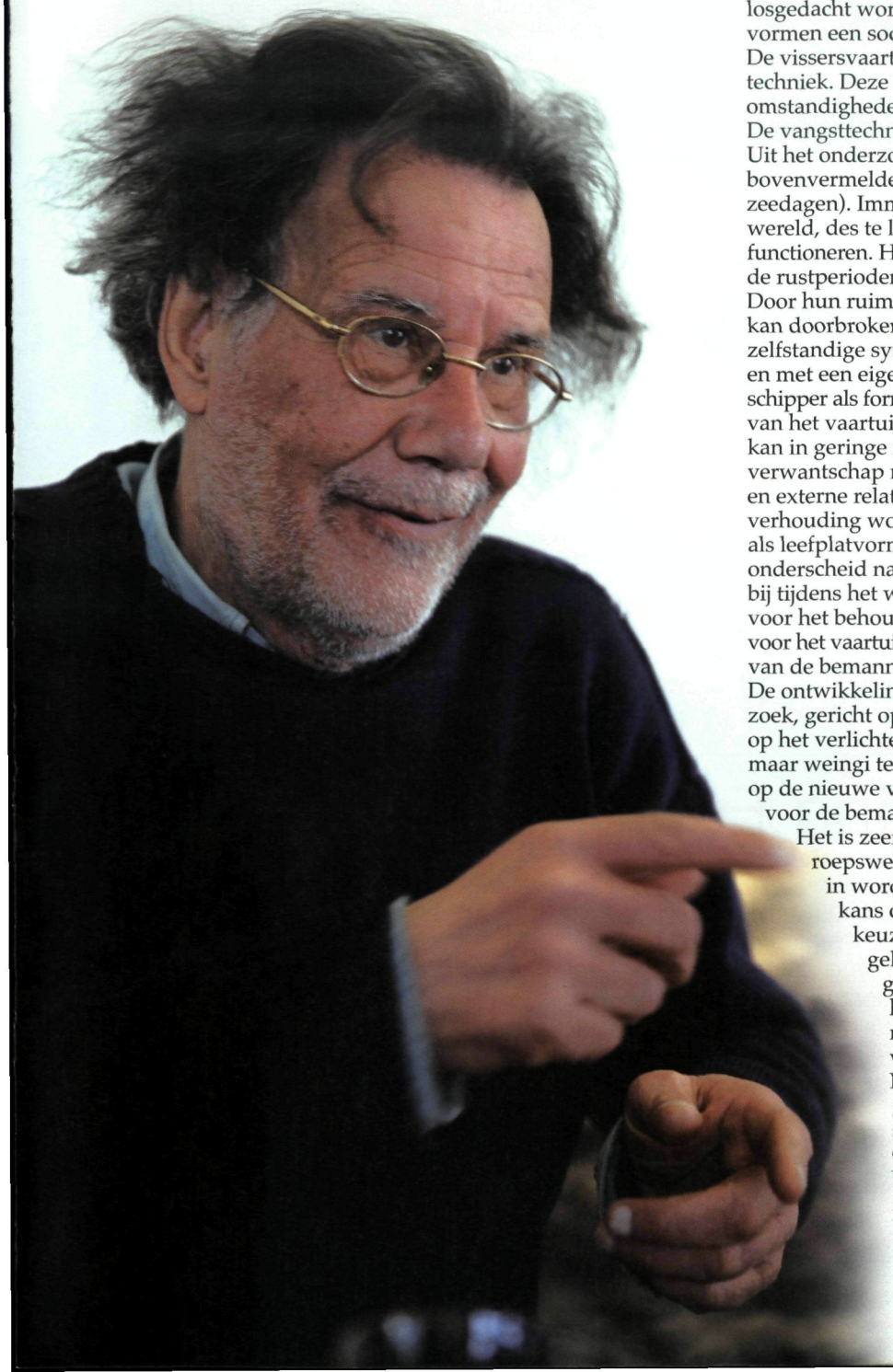

Besluiten

Marc kwam tot een aantal besluiten. Bij de tewerkstelling in de zeevisserij vormen zich kleine groepen. Deze kunnen niet losgedacht worden van de vaartuigen. Bemanning en vaartuig vormen een socio-technisch systeem.
De vissersvaartuigen zijn uitgerust met een bepaalde vangtechniek. Deze brengt een differentiatie teweeg in de arbeidsomstandigheden en de levensvoorwaarden van de groepen. De vangsttechniek wijzigt de structuur van de kleine.
Uit het onderzoek bleek dat er een correlatie bestaat tussen bovenvermelde differentiatie en de factor reisduur (aantal zeedagen). Immers hoe langer de afzondering van de buitenwereld, des te langer blijft het socio-technisch systeem functioneren. Het leven in kleine groep is ook geen continuüm, de rustperioden aan wal vormen een onderbreking.
Door hun ruimtelijk en sociaal isolement dat slechts moeilijk kan doorbroken worden, opereren la die kleine groepen als zelfstandige systemen met eigen, gewoonten en gebruiken en met een eigen samenhang. In de kleine groepen speelt de schipper als formeel leider een grote rol inzake de productiviteit van het vaartuig (schip als werkplatvorm). Dit leiderschap kan in geringe mate afgezwakt worden door factoren als verwantschap met de medebemanning, invloed van de reder en externe relaties met andere vissersvaartuigen. De gezagsverhouding wordt veel minder scherp buiten het werk (schip als leefplatvorm). De bemanning leeft onder elkaar zonder onderscheid naar rang of functie. Elk lid van de groep draagt bij tijdens het wachtlopen, om beurt de verantwoordelijkheid voor het behoud van het vistuig, voor een rendabele vangst en voor het vaartuig en zijn bemanning. Dit vereist een rolintegratie van de bemanningsleden.
De ontwikkeling van het visserijbedrijf is, zo leerde het onderzoek, gericht op grote vangstmogelijkheden en tegelijkertijd op het verlichten van de zware arbeid. Van dat laatste viel maar weingi te bespeuren. Weliswaar wordt de leefbaarheid op de nieuwe vaartuigen aanzienlijk verhoogd, maar het werk voor de bemanning is er zeker niet op verlicht.
Het is zeer moeilijk voor een visser om boven zijn beroepswerkzaamheden uit te stijgen, zo zag de socioloog in wording. De aantrekkelijkheid van de lonen en de kans op vlugge promotie geeft de doorslag bij de keuze van het vissersberoep. Eenmaal het beroep gekozen, wordt door de visser de voorkeur gegeven aan een wlebepaalde visserij, daarbij houdt hij in min of meerdere mate rekening met overwegingen van rust, veiligheid, langer verblijf aan wal en meer familieleven.
Marc bleef na zijn ervaringen aan boord steeds geboeid door de visserij. Zelf ging hij na zijn studies 7 maanden varen op de Atlantische Oceaan, heeft hij aan boord gewerkt van charterboten en zeilt hij tot op vandaag nog altijd met zijn eigen zeilboot die trouwens ook in Zeebrugge ligt.

Isabelle Van Eeghem • foto JoC

MENSEN VAN BIJ ONS

Dirk Gunst

Dirk Gunst werd op 25 november 1955 geboren in Stene. De liefde voor de zee in het algemeen, en voor de schepen in het bijzonder werd er met de paplepel ingegeven. Zijn vader was actief als sportvisser en vanaf zijn achtste trok Dirk mee het zeegat in. Later kocht zijn vader een zeilboot. Dirk volgde zijn 1e zeilcursus toen hij 12 was. Van 1967 t.e.m. 1979 was hij actief als zeilmonitor bij Bloso.
Zeilen is Dirks passie. Zijn eerste schip, de Tomidi (Tom, Michèle, Dirk) kocht hij in 1981. Zijn werksituatie liet hem in die tijd toe om tochten te maken van soms wel 6 à 7 weken. In 1987 schafte hij zijn tweede schip aan, de Tomidi 2, waarmee hij ook solocompetities begon te varen. In het najaar van 1990 kocht Dirk zijn huidige zeilboot, de Tomidi (ex-Rucanor). Het is een uitgesproken zee- en oceaan cruiser/racer van 17,5 m met negen levens, zonder twijfel het bekendste en succesrijkste Belgisch wedstrijdschip ooit, gebouwd in 1984/85 en sinds 2009 erkend als Vlaams varend erfgoed. Het schip is geschikt om uit te varen met maximaal 15 personen, en is uiteraard uitgerust met alle nodige veiligheids-, communicatie- en navigatieapparatuur. Deze 57,5 voet Whitbread Round the World Racer is de enige Belgische oceaanzeilracer

die ooit 2 keer deelnam aan de genoemde prestigieuze race, nu de Volvo Ocean Race: in1985/86 toen nog met Staf Versluys als schipper en in 1989/90.

Sinds het einde van 2000 is Dirk gestopt met zijn solovaarten. Financieel was dit onmogelijk geworden, want de kosten aan een schip stoppen nooit. Sindsdien wordt Tomidi ingezet als trainingsschip voor jong en oud. Het opleidingschip voer op talloze Noord-Atlantische cruises en (solo en twohanded) lange-afstandsraces, waaronder sinds 2004 the Tall Ships Races. Dat zijn de grootste internationale oceaanraces voor zeiltrainingschepen. De wedstrijden zijn in diverse stukken

Sail Parade Antwerp 22/08/2006
50th Tall Ships Race - Tomidi 1st in Class Saint-Malo - Lisboa

onderverdeeld en trekken miljoenen toeschouwers. Meer dan honderd schepen, waaronder tall ships (drie- en viermasters) concurreren met elkaar in een schitterende race. Aan wal spettert de ambiance in de straten dan met theater, sport, vuurwerk, muziek, eten en de crewparade. Individuen van vrijwel alle nationaliteiten en sociale achtergronden leven daar samen. Het sluiten van nieuwe vriendschappen met mensen van over de hele wereld 'changes young peoples lives'. Hoewel iedere zeiler erg fanatiek is om als eerst de finishlijn te passeren, gaat het niet alleen daarom. Dirk vindt het enorm belangrijk om zijn kennis aan jonge mensen door te geven, om hun interesse voor het leven op zee te wekken, het groepsgevoel aan te wakkeren. Hij noemt zichzelf van nature 'een lesgever', 'een mentor'. Hij krijgt enorm veel dankbaarheid van de jonge mensen die met hem meevaren. Is het daarom dat hij 't doet? 'In onze maatschappij is er vandaag voor alles wel een wet en een regel, dat moet misschien wel zo zijn, maar we ervaren dat toch als overdreven. Aan boord valt dat gevoel weg. Daar is het leven puur zoals het is'. Dirk vindt het belangrijk om die voeling met 'de basis' te behouden.

Isabelle Van Eeghem

Meer informatie, boekingen en prijzen: www.tomidi.be
www.sailtraininginternational.org
www.thetallshipsracesharlingen2014.com

Specificaties

Scheepstype: Fractioneel (7/8) sloepgetuigd wedstrijdjacht
Thuishaven: Oostende (België)
Eerste tewaterlating: 06/02/1985
Bemanning: 2 - 3
Capaciteit: 15 pers.
Lengte: 17.54 m
Breedte: 4.85 m
Diepgang: 2.95 m
Zeiloppervlak max.: 330 m2

SKB Life Saving Equipment

reddingsvesten - reddingsboeien - drijvende toestellen - valschermsignalen - stakellichten man.o.boordlichten - noodzenders Locat - radio Beacon - reddingsvlotten: RFD, Elliot, Viking, Zodiac, Autoflug, Bombard, Avion, Callegari, Servaux, Mitsubishi, Soniform - nazicht brandblusapparaten.

- ERKEND SERVICESTATION -

VERANTWOORDELIJKE VOOR DE KUST:
A. VAN DURME. TEL.: 0475 25 88 02

SKB Life Saving Equipment
Vosseschijnstraat 44
2030 Antwerpen
Tel + 32 (0) 3 2138670
Fax + 32 (0) 3 2138671

Afdeling kust
H. Baelskaai 8A
B-8400 Oostende
Tel.: 059/33 96 00
Fax: 059/33 96 01

Lieverlede

De tijden veranderden snel, maar in het dorp Lieverlede wou de tijd van geen veranderen weten. Toch mocht het dorp Lieverlede bewogen heten. Naar aloud gebruik werd er gefeest, getempeest, gegriend en gegierd. De levenslust kon er zelfs niet bedorven worden door de stervensreutel. Integendeel, in Lieverlede nam die kostelijke allures aan. In het dorp vormde de sterfkamer voor de stervende immers de uitverkoren salon om de laatste levensgang met een lachkik op te luisteren. Eens doodgelachen, gaf men de dorper een naam, zijn lach waardig. In het kerkhof sierde men de grafstenen met epitafen als: Met verve trok Beschaafde Lach de houten mantel aan; Slappe Lach heeft zich ordentelijk naar de kadaverbak geplooid; Met zielenplezier pierewaait Pimpellach in juffrouw wijdmond; Tussen beenderen bewondert Grijnslach de essentie… In Lieverlede bestond geen vermakelijker hoogdag dan Allerzielen. Daarop trokken de feestelijk uitgedoste dorpers naar de begraafplaats. Graf na graf vereerden ze er de doden met meesterlijke nabootsingen van de doodslach.

Een inwijkeling vond de doening van de Lievernedenaars niet om mee te lachen. Bovenal lag het hem op de lever dat ze bij hun verscheiden met onbedaarlijk plezier de goddelijke eeuwigheid verspeelden. Zijn gefatsoeneerde stugheid leverde hem in het dorp al snel de naam Ledeliever op. Zekere Allerzielen wandelde Ledeliever voorbij de kerkhofmuren. De lachfanfares drongen in zijn oor. Verstijfd bleef hij staan.
Met de dood grapt men niet, dacht hij, en met het leven al evenmin. Het leven is een godsgeschenk!

Eindelijk verliet de uitzinnige stoet het kerkhof. Ledeliever deed een guitige grijsaard stoppen.
'De leute kan precies niet op!' sneerde hij. 'Weet het volk van Lieverlede zich misschien verzekerd van het eeuwige paradijs?!'
De ouderling trok een gezicht van groteske ernst en antwoordde: 'Bespaar mij de eeuwigheid. Bij de gratie van de dood is mij elke vergunde schrede een paradijselijke. Zonder dood is leven ontzield. Zonder dood geen vuur. De dood is een godsgeschenk!'
De tegenspraak stokte in Ledelievers keel. Woedetranen vulden zijn verzuurde ogen. De grijsaard keek hem aan, waarna hij in schoksgewijs snikken uitbarstte. Van de wiedeweerga verscheen op zijn snoet een kinderspeelse trek. Hij spitste de luisterlappen, keerde Ledeliever de wang toe en stekkerde naar het joelend gepeupel van Lieverlede. In de verte rees zijn schateren boven het rumoer uit.
Ledeliever concludeerde dat Lieverlede bevolkt werd door saters, die met hun traan de ironie en met hun lach de spot vertolkten. Die slotsom klokte het uur van zijn vertrek. Ledeliever gaf de brui aan de wereld. Hij zocht zijn toevlucht in de afzondering. Verduldig wachtte hij het paradijs dat hem voorzeker de dure ontzegging met voortdurende zaligheden vergelden zou. Geruisloos kwam de dood. Hij voerde Ledeliever naar het voorgeborchte van de paradijselijke velden.

In de donkerte viel een gelig schijnsel op een dampend hoopje.
'Wat is dat?' kreunde Ledeliever.
'Dat is een geopenbaarde werkelijkheid. Gods eendere wentelbeweging bezielt zowel de monaden die het drollig pakketje draaien, als de kringende planeten die het besterde ruim verfraaien.'

Dieu est-il un être?
S'il en est un c'est de la merde.
S'il n'en est pas un
il n'est pas.

Antonin Artaud

Ledeliever wendde de blik naar de spreker. Hij herkende de grijsaard van het kerkhof.
'Wat spookt gij hier uit?' vroeg Ledeliever. 'Gij, die de tijd van leven verlachte en vroeger dan mij stierft?'
'Na mijn dood werd Billenkletser mijn doopnaam,' kreeg hij ten antwoord. 'Sedertdien heb ik al wat afgereisd. Mijn ziel is vereeuwigd en zij blijft immer vurig verhuizen.'
'In het hiernamaals blijven verhuizen?' verwonderde zich Ledeliever.'
'Dat geldt voor mij, maar niet voor u,' riposteerde Billenkletser. 'Na het sterven wordt ge tenslotte wat ge bij leven peinsde. Met uw verstand bedacht gij het paradijs en daarin zult gij voor de tijd zonder duur verblijven. Kijk, wij namen een andere richting in de beslissende aardse overstapstop. Op het paneel van te kiezen bestemmingen koos ik het spoor naar het Cocagne van de ziel; naar het door de dood bestierde wonderrijk, waarin men altijd elders landt, brandt, verast en verrijst. Gij reest af naar het Conglutinaat van het verstand; naar de eeuwig voorgestelde monotuin, waarin men strandt, verzandt, dooft en verblijft. Het paradijs van uw voorstelling, wat een doem!'
'Doem?' vroeg Ledeliever.
'Ja goed, verdoemenis,' verbeterde zich Billenkletser.
'De eeuwigheid kan tenslotte tellen! Ziedaar de monaden van het hoopje uitwaaieren tot uw paradijs. Ho, ho, voordat ik uit de voorstelling geplukt word….!'
Gulzig knabbelde Billenkletser van de sappige appel die de wonderbaarlijkste vrouw in de handpalm hield. Hitsig fakkelde hij in de door de schoonheid geschonken, geestigste kleine dood. Er bleef van hem geen kletsen over.
Ik werd geplaagd door een vervliegende indruk van een spotsater, dacht Ledeliever. Hij betekent niet meer dan het voor even nazinderend geluid in de geest van een gestorvene. De sintels van het aardse achter me gelaten, bevind ik me middenin de erlangde, onbezoedelde Tuin van voor de Val. Het fruit blinkt in de bomen, niet in de hand. De wateren stromen helder, niet troeblerend. De vrouw is ongerept, niet door een schaamblaadje gedept.
In het paradijs ontlastte Ledeliever zijn denken. Verzwonden werden kopbrekers aan het geweeste en aan het komende, aan het verlorene en aan het verlangde. Ledeliever hongerde niet meer naar vruchten; in de eeuwigheid heerst geen honger. Hij dorstte niet meer naar een klare vloei: de eeuwigheid kent geen dorst. Hij werd niet meer geroerd door een schone; zonder dood kan niets meer raken.
Zoals het wegdeemsterend geluid in de geest van een gestorvene, fezelde de saterstem: 'In de eeuwigheid gloort geen klaren van een nieuwe dag; de oneindige dag van het paradijs is gespeend van donkeren. In de eeuwigheid gaapt de hel.'

Don Fabulist
www.donfabulist.be • foto's Jo Clauwaert

Een verhaal
À l'Ostendaise

Zelf wist ik dat niet, maar in die tijd werden de frietkoten in Oostende gecontroleerd door de gebroeders Braun. De uitbating ervan werd door die broers uitbesteed aan hun trawanten die daar soms wel soms niet een goede zaak aan overhielden.
Om mijn tijd te verdoen ging ik toen veel naar de cinema. Achteraf ging ik iets drinken en vooraf iets eten, soms een tartaar met frietjes, meestal *sole à l'Ostendaise*.
Der Untergang is een lange film. De vertoning begon, zo had ik op de valreep gezien, vroeger dan gewoonlijk, waardoor ik die dag niet uitgebreid kon tafelen; ik ging voor de snelle hap.
In het frietkot leerde ik Eva kennen. Ze vond haar werk maar niets. Ze toonde me een foto van een omgebouwde bunker, te midden een voor de rest ongerept duinengebied. Daar woonde ze met haar twee honden en een immer afwezige man. Ik vond het een indrukwekkende woonst en de immer afwezige man opende onverwachts nieuwe perspectieven.
Ik toonde haar foto's van mijn kleinkinderen, en daarvan kwam zij dan weer onder de indruk; het maakte van mij de familieman die ik niet ben. We spraken af om samen een glas te drinken. Ik gaf haar mijn telefoonnummer.
's Anderendaags vertelde ik een collega over mijn ontmoeting met Eva. Van de weeromstuit vertelde de collega me een verhaal over een matroos die Adam heette en die op latere leeftijd tot het besluit gekomen was dat hij meer vrouw dan man was. Adam had een apart toilet geëist aan boord van het vissersschip waarop hij voer. De reder was daar niet op ingegaan en Adam had de zee vaarwel gezegd om aan de wal als Eva door 't leven te gaan. Hij was het ook die me op de hoogte bracht van de machtsverhoudingen in de Oostendse frietkotensector. Ja, zei ik, 't zijn merkwaardige tijden.
Een week later was ze me thuis komen ophalen. In 't pikkedonker waren we het duin opgereden. De honden hadden gegromd. Zij had zich in de badkamer teruggetrokken en in afwachting van wat komen zou had ik me op 't bed uitgestrekt. De wind gierde vervaarlijk om de bunker. Aan de muur hing de foto van een vissersschip. Hoe langer ik ernaar keek, hoe meer ik in paniek geraakte.
Ik meende te horen hoe een auto het duin opreed, waardoor ik ook nog eens aan de immer afwezige man begon te denken. De honden jankten. Hoorde ik Eva roepen dat ik me moest verstoppen? Ik wachtte niet, sprong op een kist, opende een tot raam omgebouwd kijkgat, stak mijn been naar buiten, raakte klem en werd verblind door de bliksem die op de bunker insloeg. Twee honden kwamen kwijlend op me afgerend, het schuim op hun muil voegde zich bij dat van de golven die tegen het beton van de bunker te pletter sloegen. Hagel. Ik zag een rat die zich uit de voeten maakte. Klem geraakt in het vensterraam van een bunker bij de zee beleefde ik mijn eigen ondergang; een ondergang à l'Ostendaise!
De telefoon maakte me wakker. Eva. Of ik die avond vrij was. Ja, dat was ik. Of ik zin had in een glas. Ja, dat had ik.
Diezelfde dag brak ik ook mijn been. Zodat ik 's nachts in de bunker niet tot bij dat raam kon klimmen.

Flor Vandekerckhove • foto JoC

(Deze tekst verscheen eerder in de blog van De Laatste Vuurtorenwachter. Meer dergelijke verhalen vind je op: http://florsnieuweblog.blogspot.be/)

Theaterplatform Gent presenteert de theaterversie van de bekende BBC-serie 'Keeping up Appearances'

Schone Schijn

van Roy Clarke • theaterbewerking van ALLARD BLOM

producent: JOHAN VAN HOORDE • regie: WIM LANCKROCK • regie-assistentie: NADINE DE RYCKE

met Katrien Devos als Hyacinth Bouquet

Pat Remue, Patrick Pevenage, Lia De Cuyper, Lien Van Ginderachter, Leen Heylen & Kurt De Smet

Theater Scala

Dendermondsestwg 163-165 • 9000 Gent

In deze theaterversie van de alom-bekende BBC-serie 'Keeping up appearances' wil Hyacinth Bucket/Bouquet deelnemen aan een wedstrijd voor rozen, ingericht door het Engelse Hof. Ze wil een nieuwe rozensoort kweken die hopelijk de naam 'Prince Charles' zal dragen, maar uiteraard loopt het één en ander mis.

6 - 7 - 12 - 13 - 14 - 19 - 20 - 28 december om 20u

1 - 8 - 15 - 22 - 29 december om 15u

reservaties: 09/228 87 20

www.scalaplatform.be

Op zoek naar de bron

Water dat aan de grond ontspringt, het heeft iets. Een oase, bron, fontein of waterput… Het zijn plaatsen waar men verpoost. Je rust er even uit, je geniet er van verkwikkend water. Komt het daardoor dat er zoveel kapellen, kerken, abdijen en andere katholieke artefacten naast waterputten gebouwd werden?
In de kerk van Nijvel bevindt zich bijvoorbeeld een St.-Gertrudis-bron. Het water ervan heet helend te zijn. Er zijn ook veel St.-Willibrorduspútten; de encyclopedie somt er eenentwintig op. Water uit zo'n put wordt her en der gebruikt tegen koorts, verlamming en oogziekten. In Gistel werd er zelfs een abdij naar een put genoemd, Ten Putte, en ook dat putwater is goed om er oogziekten mee te lijf te gaan (alsmede om schuins-marcherende echtgenoten weer op 't rechte pad te krijgen). Wie dan nog niet genezen is kan nog altijd naar Lourdes, Oostakker of Scherpenheuvel trekken, want ook daar is overvloedig veel katholiek water aanwezig dat tegen kwalen ingezet kan worden. Tot daar het spreekwoordelijke topje van de ijsberg, want het aantal heilige bronnen & putten in ons land is alleen maar indrukwekkend te noemen.
Al die waterputten die naar heiligen genoemd worden, dat kan geen toeval meer zijn. En dat is het ook niet. Al die plekken zijn veelal relicten van natuurgodsdiensten die alhier beoefend werden vooraleer het katholicisme overal de hand op legde. Veelal blijken ze al vóór de kerstening heilige plaatsen geweest te zijn.
Dat valt gemakkelijk te verklaren. Alle religie stamt voort uit vooroudervereering. Plekken die water produceren zijn heilig, want ze staan in verbinding met de voorouders die begraven werden in de aarde waaruit dat water ontspringt.
De missionarissen waren wel katholiek maar daarom niet dwaas. In plaats van die heidense plekken letterlijk te verketteren, maakten ze er katholieke heiligdommen van. Ze namen de boel over. Ze zetten er de naam van een heilige op of van zichzelf, zoals de bijzonder voortvarende Willibrordus met zijn eenentwintig putten.
Al de bovenstaande kennis heb ik vergaard in een zoektocht naar de echte oorsprong van de Bredense visserskapel.
De legende zegt dat daar aan het begin van de achttiende eeuw een mariabeeldje gevonden wordt. Tot drie keer toe wordt het naar de kerk gebracht en elke keer weet het te ontsnappen om weer op de oorspronkelijke plek gevonden te worden. Maar waarom dáár? Waarom op die onherbergzame plaats, in een toen nog woeste uithoek?
Het raadsel werd opgelost toen mijn postkaartencollectie aangevuld werd met een beeld van die visserskapel waarop een… waterput te zien is. Die is daar nu niet meer omdat er een straat overheen gelegd werd, maar die put ligt wel degelijk aan de oorsprong van de visserskapel. Katrien Vervaele heeft het erover in de website waarop ze Noordzee-verhalen sprokkelt: *'Aan het water van die put werden trouwens miraculeuze eigenschappen toegedicht. Het bracht naar men zei soelaas en zelfs genezing bij oogziekten. De bedevaartgangers maakten een knoop in hun zakdoek, doopten de tip in het water en depten er hun ogen mee. Voor andere kwalen werd aangeraden om van het water te drinken. Menig bedevaarder vulde dus een flesje om mee naar huis te nemen. Geleidelijk aan vervuilde de put, kwam vol stenen en ander afval te liggen en werd uiteindelijk, in 1936, gedempt. Maar het idee bleef leven dat een bezoek aan het kapelletje een geneeskrachtige uitwerking had.'* (*)

Flor Vandekerckhove

(Deze tekst verscheen eerder in de blog van De Laatste Vuurtorenwachter. Meer dergelijke verhalen vind je op: http://florsnieuweblog.blogspot.be/)

(*) *www.noordzeeverhalen.be*

Alle industriële en scheepsherstellingen mekaniek en plaatwerk

BEMA DOET HET

Nieuwe Werfkaai 14 • 8400 Oostende
T: 059 33 22 15 • F: 059 33 01 55
GSM Johan: 0477 31 54 15
GSM Ludo: 0477 33 54 35

BE MA

HET MUZIKALE ANKER 28

PHIL OCHS en USS TRESHER (2)

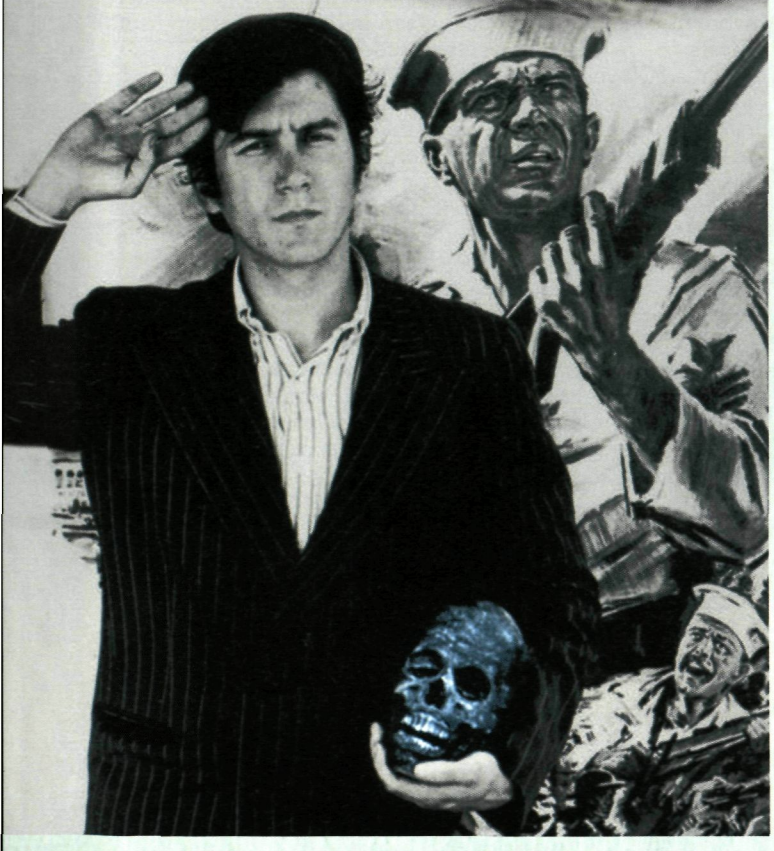

De zee kent geen genade voor wie haar zonder ontzag benadert. In vorige afleveringen van HMA is dat al overvloedig gebleken. Het tragische einde van atoomduikboot **USS Tresher** is een klassiek voorbeeld van hoe onderschatting van de risico's en overschatting van het eigen kunnen –noem het gerust de '**Titanic**-mentaliteit'- haast onvermijdelijk leiden tot een dramatische, in dit geval fatale afloop. Aan de Tresher werden en worden we herinnerd via een lied van sixties protestzanger **Phil Ochs**. Toen één van zijn gedoodverfde opvolgers, **David Rovics**, over de oceaan vloog na zijn recente Europese toer, zag hij op het schermpje vóór hem de plek aangeduid waar het wrak ligt. David herinnerde zich hoe hij *'The Tresher'* vaak zong in de metro van Boston.

Ochs' song liegt er niet om: *'Oh, can't you see the wrong? / She was a death ship all along / Died before she had a chance to kill…'* - *'Zie je niet dat het grondig fout zat? / Het schip was ten dode opgeschreven van in het begin / Het stierf vooraleer het de kans kreeg om zelf te doden…'* De 85 m lange USS Tresher (SSN-593) was inderdaad een aanvalsonderzeeër, ontworpen om vijandelijke, lees: Russische, duikboten op te jagen en te vernietigen. Tresher was het eerste schip van dit type atoomduikboot, kort na de allereerste nucleaire sub, de **Nautilus**. Er waren niet minder dan 14 eenheden in de **Permit-klasse**… Normaal moest die dus de Tresher-klasse heten, maar door het verlies van die boot kwam die eer toe aan het tweede schip dat afgewerkt werd. Later kwamen er nog elf vergrote en verbeterde schepen van hetzelfde type bij, die als Sturgeon-klasse geboekstaafd staan. De klasse was dus een 'succesnummer'. Tresher was immers bepaald sneller en stiller dan zijn tijdgenoten en kon ook veel dieper duiken dan elke andere operationele duikboot van die tijd. Bovendien was de Tresher uitgerust met een krachtiger SONAR systeem en was het uitgerust om de nieuwe SUBROC raketten te dragen, die met een nucleaire dieptebom elke vijandelijke U-boot in een wip en finaal konden uitschakelen.

Het schip stak vol complexe hoogtechnologische snufjes (toch voor die tijd!), technisch ver vooruit op wat pakweg de Russen konden produceren. Heel handig in deze jaren van niets ontziende Koude Oorlog. Wat is homo sapiens toch creatief als het erop aan komt een ander een kopje kleiner te maken! Men begrijpt dat dit speelgoed voor de US Navy een voorwerp van grote trots was. Ochs bezingt het zo: *'She was shaped like a tear / She was built like a shark / She was made to run fast and free / And the builders shook their hands / And the builders shared their wine / Thought that they had mastered the sea'* – *'Ze had de vorm van een traan / Ze was gebouwd als een haai / Ze was gemaakt om snel en vrij te varen / En de bouwers schudden mekaar de hand / Ze genoten samen van de wijn / Ze dachten dat ze de zee bedwongen hadden.'* De verwijzing naar de haai is niet toevallig, want een tresher is een haai met een staart -eigenlijk de uitgegroeide achterste vin!- zo lang als het dier zelf. Die staart zwiept hij in een school vissen zodat er altijd wel een paar groggy zijn, klaar om te verorberen (van die jachtmethode bestaan geweldige beelden – zie YouTube!) Een 'tresher' is eigenlijk een 'dorsmachine'.

De 'tresher shark' vertaal je als 'voshaai' of 'zeevos' en is onderdeel van de zgn. 'makreelhaaien'. Hij komt voor in alle wereldzeeën maar blijft liefst op grote diepte, zodat hij niet makkelijk gespot wordt. Soms volgt de eenzame jager toch een school vissen tot in ondiepten en merkwaardig is dat het dier volledig uit de zee kan springen, zoals een dolfijn, een zeldzame eigenschap! Deze elegante en pijlsnelle haai vormt geen bedreiging voor de mens, al zijn er verslagen van duikers die door de staartvin gemept werden. Maar de drie (misschien vier) bekende types *alopiidae* (zoals het op hun identiteitskaart staat) behoren ondertussen tot de bedreigde diersoorten, want zoals alle grotere haaiensoorten hebben ze een beperkte voortplanting en door overbevissing gaat hun aantal dan ook snel achteruit (de leverolie is gegeerd en de haaienvinnensoep wenkt…Je moet wel een GROOT soepbord hebben) In elk geval heeft de duikboot zijn naam niet gestolen: in vele aspecten is er overeenkomst met de haai…

De kiel van de USS Tresher werd gelegd in mei 1958, in juli 1960 werd hij te water gelaten. In augustus 1961 was hij klaar voor het grote werk. Natuurlijk onderwierp men deze gewaagde constructie aan bijzonder talrijke en diepgaande (excuus voor de woordkeuze) tests in de westelijke Atlantische Oceaan en de Caribische Zee, maar die verliepen alle relatief probleemloos en het vertrouwen groeide. Een ernstig incident greep plaats in de haven van San Juan in Porto Rico, maar dat had geen structurele oorzaken en was dus niet alarmerend. Een kleine aanvaring betekende nauwelijks oponthoud in de eindeloze tests met SONAR, torpedo's en SUBROC raketten. Tenslotte keerde Tresher in juli 1962 terug naar Portsmouth Naval Shipyard, waar ie gebouwd was (zoals ook vermeld in de song van Ochs) Dat was zo gepland, met de bedoeling om alles grondig na te kijken: elk schip van de US Navy onder-

gaat dit. Zo'n check-up duurt normaal zes maanden, maar met een nieuw (soort) schip als Tresher nam het al snel negen maanden in beslag. In april 1963 was het schip opnieuw klaar voor de dienst... al volgden er na de opfrisbeurt opnieuw uitgebreide tests!

Vreemd dat het na zo'n grondige proefperiode en voortdurende controle zo mis kon lopen, maar bouwers van vliegtuigen bij voorbeeld weten maar al te goed dat je echt àlles moet uitproberen in àlle mogelijke omstandigheden, combinaties en configuraties, vooraleer een onvermoed mankement boven water komt (nogmaals excuus voor de uitdrukking!) *'And they marveled at her speed / And they marveled at her depth / And they marveled at her deadly design'* Ja, men was onder de indruk van het ontwerp, maar het bleek dodelijk. Op 9 april ontmoette de Tresher zo'n 350 km ten oosten van Cape Cod, Massachusetts, de Skylark voor diepteproeven. Skylark was een onderzeeboot-reddingsschip, maar had daar niet echt veel middelen toe. Als er iets geburde, kon men eigenlijk weinig meer dan vaststellen. Die dag en nacht bleef Tresher op halve diepte en voerde alle proeven probleemloos uit. In de morgen van de 10e kwam hij weer boven water, voor het laatst. Zoals gepland dook Tresher gradueel naar bepaalde dieptes, met stappen van 100 voet (30 m), steeds dieper, en cirkelde rond de Skylark, dat laatste om de communicatie niet te verliezen. Dat contact geschiedde via een telefoonverbinding, waarvan men wist dat ze vaak onbetrouwbaar was, vooral door de werking van de lagen in de diepzee ('thermoclines' of 'inversielaag', overgang tussen twee waterlagen van verschillende temperatuur en dichtheid)

Alles gaat goed tot men de gewenste maximum testdiepte bereikt en er, zoals men veronderstelt, een pijp lek gaat, die de machinekamer langzaam met water en mist vult, en, veel erger, een elektrisch paneel bereikt en kortsluiting veroorzaakt (9:09) Dat heeft tot gevolg dat de atoomreactor automatisch uitvalt (da's een computergestuurde beveiliging, die hier verkeerd uitpakt) Dat uitvallen noemt men een 'scram' noemt. Het heropstarten van die reactor kost in die tijd nog volle 20 minuten, maar geen nood: er is de back-up van de batterijen, die zolang wel het schip van de nodige power voorzien. Plots krijgt Skylark bericht dat er 'kleine problemen' zijn (een scram is feitelijk geen 'klein probleem', maar bon...), dat de duikboot met de neus omhoog komt (om naar de oppervlakte te gaan) en dat men zal proberen te 'blowen' (9:13) Vooraleer er misverstanden ontstaan: blowen betekent hier het met perslucht leegmaken van de ballasttanks, waardoor razend snel opstijgen in noodgevallen als dit mogelijk wordt. Men hoort op de telefoon van de Skylark inderdaad het gesis van de perslucht die de ballasttanks moet legen en men zendt daarom het bericht naar beneden dat er 'geen contacten in de zone zijn', anders gezegd, dat de duikboot in allerijl kan opstijgen zonder het risico te lopen van op een of andere scheepskiel te knotsen. Er komt geen antwoord van de Tresher, zodat men ongerust begint te worden. Dan komt er een moeilijk te ontcijferen bericht, waarin men enkel '900 N' kan begrijpen (9:16) Daar heeft men later diverse verklaringen aan gegeven, maar waarschijnlijk wilde men aangeven dat men intussen 900 voet, dus al zo'n kleine 300 m onder de maximumdiepte was gezakt. De 'N' is misschien een 'nee' op de vraag van Skylark 'of alles nog onder controle is'.

De Tresher bevindt zich dat ogenblik op niet minder dan 2200 voet, dus ruim 700 m diepte! Er volgt nog een laatste bericht: *'...exceeding test depth...'* (9:17) Blijkbaar verergert het lek in de machinekamer stelselmatig door de verhoogde druk op deze diepte... en de bemanning kan niets doen omdat men het ballast niet kan lozen: de duikboot zinkt onherroepelijk dieper, wellicht staart naar beneden... Om 9:18 neemt Skylark een bijzonder krachtige, lage frequentie waar, als van een implosie. Men heeft heel snel door dat het over and out is voor de USS Tresher. Dat er alras zo'n 15 schepen op de plaats van de ramp afstomen, mag niks meer baten. Op 11 april noemt het Pentagon tijdens een persconferentie het schip definitief 'verloren'. Het **SOSUS** (Sound Surveillance System) waarmee de Amerikanen de wereldzeeën omspannen en op duizenden

Tim Hardin, Phil Ochs and Jack Elliott

kilometer afstand onderzeese geluiden kunnen opvangen en analyseren (tot 1991 was het bestaan ervan een steeds meer publiek geheim), neemt de implosie waar om 09:18:24. In amper 0,1 seconde is het voorbij (met een snelheid van zo'n 4000 km/u) voor de opvarenden (kapitein John Wesley Harvey en 15 andere officieren, 116 matrozen en 17 burgers), sneller dan ze het konden waarnemen... Da's één troost. Eén bemanningslid ontsnapt aan de dood: Frank DeStefano was op speciale missie in Washington en neemt 50 jaar later, op 7 april 2013, zelfs het woord tijdens de officiële herdenking van de grootste onderzeebootramp ooit.

Onderzoek kort daarna door de speciaal uitgeruste oceanografische onderzeeërs **Mizar** en de bathyscaaf **Triëste** tonen aan dat het wrak, helemaal uiteengereten en verwrongen, in zes delen op 2600 m diepte zit. Ook **Robert Ballard** ging 'in den duik' uit op onderzoek, wat gekoppeld was aan zijn succesvolle zoektocht naar de Titanic (je zoekt sponsors waar je ze kan vinden!) Regelmatig controleert men de wrakken van atoomonderzeeërs Tresher en Scorpion op straling. Men beweert bij hoog en vooral laag dat er 'geen gevaar' is... Wat liep er nu eigenlijk mis? Het cruciale feit is niet de scram van de reactor, wel dat de 'emergency blow' misliep: de perslucht gebruikt voor het blowen koelt op die diepte sterk af wanneer ze door de pijpen gejaagd wordt en uitzet. Daardoor bevriest ze en blokkeert ze de uitgangen: het ballast kon er onmogelijk uit. Nog vooraleer het dook, was het schip daardoor eigenlijk al veroordeeld. Niemand had dit verschijnsel blijkbaar voorzien, voorspeld of aangekaart... Een experiment met een afgedankte duikboot toonde dit later proefondervindelijk en onomstotelijk aan... *'And they dove beneath the waves / And they dove to their graves / And they never said a last goodbye...'* klaagt Phil Ochs.

Admiraal Ryckover zei hierover tijdens de hoorzitting dat het verlies van de Tresher niet zomaar een technische kwestie was, niet het falen van die component of dat systeem of zo, maar dat het in de eerste plaats het failliet betekende van de filosofie, de doctrine van ontwerp, constructie en inspectie: *'In the desire to make advancements, we may have forsaken the fundamentals of good engineering.'* In de blinde jacht op vooruitgang en het de-vijand-voorblijven, had men de fundamentele principes van het zeevaren in de wind geslagen...Gelukkig werden de lessen getrokken en alle duikboten van de US Navy moeten sinds december 1963 voldoen aan de SUBSAFE normen. Tussen 1915 en 1963 zonken zestien US duikboten in vredestijd. Na de Tresher nog slechts één, nl. de USS Scorpion (SSN-589), maar die had men nog net niet aan de SUBSAFE normen kunnen onderwerpen. Hoe dan ook, voor 129 mensen, kwam het allemaal te laat.

Phil Ochs besluit er zijn ***'The Tresher'*** mee:

'Yes, she'll always run silent /
And she'll always run deep /
Though the ocean has no pity /
Though the waves will never weep /
They'll never weep...'

Antoine Légat

Vier boeken die elke journalist zou moeten lezen

Elders in dit blad publiceren we een onderzoek dat we gevoerd hebben naar aanleiding van de pangasiusrel in Zeebrugge. Het viel ons daarbij op hoe veel sectorverantwoordelijken er alles aan doen om het probleem weg te moffelen, de gebeurde feiten aan het oog te onttrekken, de werkelijkheid te verdonkeremanen.
Tegelijk zagen we dat de journalisten die zich over die zaak moesten buigen, nauwelijks bij machte waren om het probleem juist in te schatten. Dat komt in de eerste plaats door de hoge werkdruk die hun opgelegd wordt, maar het komt ook doordat ze blindelings aannemen wat steeds weer dezelfde woordvoerders hun vertellen. Daardoor komt het ook dat het kapitalisme er hoe langer hoe meer in slaagt haar werkelijkheid aan het oog te ontrukken.

In 2002 ging ik *Dirty Pretty Things* bekijken, een film van Stephen Frears, die talrijke filmprijzen zou binnenrijven. Het verhaal speelt zich af in het centrum van onze diensteneconomie en toont ons de mensen die deze economie voeden. Een van de protagonisten vraagt aan zo'n mens: *'How come I've never seen you people before?'* En dan volgt het verhelderende antwoord: *'Because we are the people you do not see. We are the ones who drive your cabs. We clean your rooms, and suck your cocks.'* Met anders woorden: de economie in deze postindustriële maatschappij wordt aangedreven door mensen die we niet eens zien!
In die film zijn dat vooral mensen die

in de marge leven. Ze pakken jobs aan waarvoor wij onze neus optrekken, ze zijn niet in orde met hun papieren, ze wonen in wijken waar we ons niet willen vertonen. Het betreft het soort mensen waarvan we al te gemakkelijk zeggen dat ze het aan zichzelf te danken hebben. Wat dan weggegomd wordt is de maatschappelijke dimensie ervan. We slagen er hoe langer hoe minder in het hele plaatje te zien. Hoe komt dat? We zien alleen nog wat de *usual suspects* over dat plaatje kwijt willen.

Wie is het die dit zegt?

De Griekse historicus Herodotus (ca. 485-425 v.Chr.) wordt wel eens de grondlegger van de journalistiek genoemd. Hij staat bekend om zijn uitspraak *'Wie is het die mij dit zegt?'* Waarmee hij zich afvroeg hoe betrouwbaar de bron van een verhaal was. Die stelregel is nog altijd van belang.
Uiteraard komt een goeie journalist al vlug terecht bij 'deskundigen'. Voor wat de pangasiusrel betreft is dat nogal gauw vismijndirecteur Vande Steene. Maar wie ervan uitgaat dat deskundigen objectieve antwoorden geven dwaalt. Die deskundigen worden door iemand betaald, ze staan *'in dienst van…'* en wiens brood met eet, diens woord men spreekt. Deskundigen zijn helemaal niet zo objectief als ze zich voordoen. Journalisten zijn dat trouwens evenmin. *'Objectief journalistiek bedrijven is onmogelijk… Doe geen poging objectief te zijn. Dat kun je niet. En het is bovendien misleidend. Jouw consument heeft er wel recht op te weten uit welk kamp je komt. Meld daarom dat je subjectief bent en vertel erbij vanuit welke hoek je redeneert. Dan is duidelijk wie voor het bericht verantwoordelijk is.'* (1)

De onzichtbaren

Laat ons nog eens weerkeren naar de protagonisten uit de film *Dirty little things*. Dat zijn de mensen die in buurten leven waar zo nu en dan auto's in brand gestoken worden. Wat bezielt dat 'crapuul' eigenlijk?
Loïc Wacquants schreef er een boek over met als ondertitel: *Nieuwe marginaliteit in tijden van neoliberalisme*. De mensen die in zo'n wijken leven, worden daar bewust in ondergebracht: *'Sommige van deze wijken functioneren als (…) vergaarbekkens van ongeschoolde werknemers. Andere zijn slechts een opslagplaats voor de ontelbare mensen die geen duidelijk politiek of economisch nut meer hebben in het nieuwe gepolariseerde kapitalisme; weer andere zijn bewaarplaatsen voor buitengesloten, ongewenste sociale groepen en activiteiten.'* (2) Wie dat boek gelezen heeft

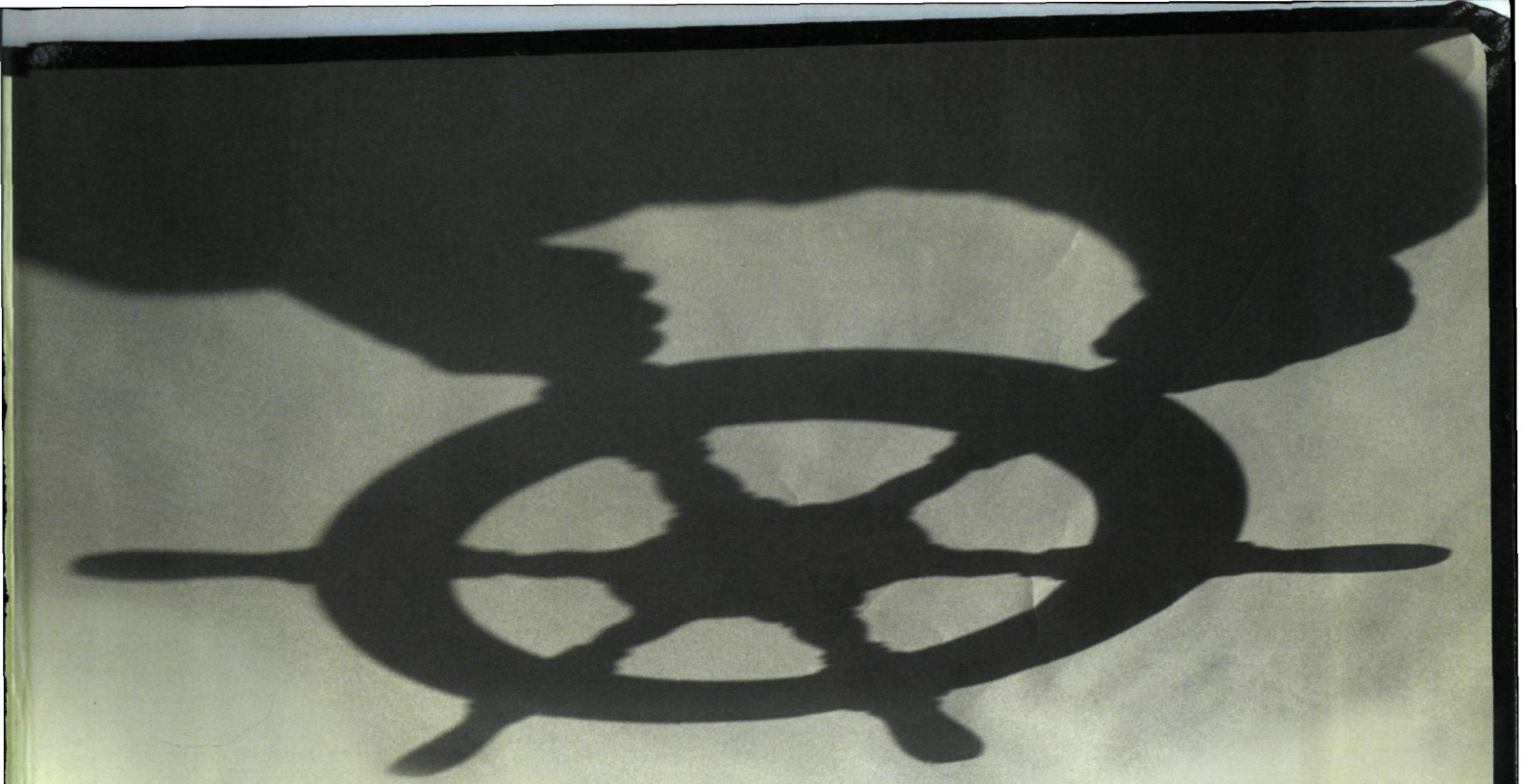

zal ongetwijfeld een andere reportage maken dan wie, Bart De Wever napratend, meent dat Theodore Dalrymple iets zinnigs over de fameuze 'werkloosheidsval' te vertellen heeft.

Links en rechts

Heeft men er u al van kunnen overtuigen dat de politieke begrippen links en rechts tot het verleden behoren? Bent u ook van mening dat heel de bevolking inmiddels één grote middenklasse vormt, met bovenaan en onderaan enkele aanstootgevende restanten uit het verleden?
Mag ik de vraag anders formuleren? Behoort uzelf tot de middenklasse? Het kan haast niet anders (dan dat u dat denkt). U bent degene waarvoor de premier de koopkracht veiligstelt. Voor u is de reclame bestemd die zegt wat u met die koopkracht moet aanvangen. U bent een *hardwerkende Vlaming*, want er zijn er nauwelijks andere.
Het boek Chavs (dat is in Engeland een gangbaar woord dat we in het Nederlands nog het beste als crapuul vertalen) gaat tegen die misvatting in. [3] Zegt de auteur: *'[I]k ben ervan overtuigd dat er hoop ligt in de terugkeer van de klassenpolitiek, dat wil zeggen in het afwijzen van het waanidee dat "we allemaal in hetzelfde schuitje zitten" en het onderkennen dat arbeiders gezamenlijke basisbelangen hebben maar dat die op ramkoers liggen met de belangen van degenen aan de top.'*
Als we die hoop willen verwerkelijken moeten een aantal dingen gebeuren: *'Maar zo'n beweging kan alleen maar bestaan als een aantal mythes ontmaskerd wordt: dat we allemaal in wezen tot de middenklasse behoren; dat klasse een achterhaald concept is en dat sociale problemen in feite tekortkomingen van het individu zijn.'*
Een veralgemenend begrip als klasse werd uit het discours weggegomd. Maar betekent dit dat de arbeidsklasse ook echt verdwenen is? De hele klasse komt in de positie te staan die Stephen Frears ons in zijn film Dirty Little Things getoond heeft: we zien ze niet, maar ze is er wel. Voor wat Groot-Brittannië betreft zegt Jones: *'Als je naar de statistieken kijkt, is het duidelijk dat de arbeidersklasse de meerderheid vertegenwoordigt. Meer dan acht miljoen mensen onder ons verrichten nog steeds werk met de handen en nog eens acht miljoen werkt op kantoor, in de verkoop of bedient klanten. Dat betekent dus ruim meer dan de helft van de werknemers, maar zonder dat leraren, werkers in de gezondheidszorg zoals verplegend personeel, en treinmachinisten zijn meegeteld, die allen tot de categorie "professionals" behoren.' (…) 'De meeste mensen werken in dienst van anderen en hebben geen controle over hun eigen werk. Maar velen van hen zwoegen niet langer in fabrieken of mijnen. De laatste dertig jaar is er een dramatische toename van een nieuwe arbeidersklasse in de dienstverlening. Hun banen zijn schoner en fysiek minder zwaar, maar vaak met een lagere status, onzeker en slecht betaald.' 'De moderne arbeidersklasse lijkt in één opzicht op de oude: ze bestaat uit mensen die voor anderen werken en geen zeggenschap hebben over hun eigen arbeid. Maar hun banen zijn vaak schoner en vereisen minder spierkracht; hoe sneller je typt is belangrijker dan hoeveel je kunt tillen. Ze werken in kantoren, winkels en callcenters, vaak voor een relatief laag loon en minder werkzekerheid.'*
Waarom wordt dat alles door de invloedrijke opiniemakers en politici ontkend? *'Net te*

doen alsof de arbeidersklasse niet meer bestaat, haar als het ware "te laten verdwijnen", is vooral politiek gezien bijzonder nuttig gebleken. (…) Als er geen arbeidersklasse meer is om voor op te komen, heeft links geen missie meer. En daarmee geen recht van bestaan.'

Leve de opstand!

Daar moest ik ook aan denken toen ik *Rebellen, Van de Galliërs tot de indignados* las, een boek dat geredigeerd werd door Anne Morelli. De eerste zin van dat boek luidt: *'Geschiedenis wordt geschreven door de machthebbers en hun verlangen zichzelf voor te stellen als bijzonder, onwankelbaar, heldhaftig, eeuwig.'* Wat waar is voor de geschiedenis… is dat des te meer voor de journalistiek.

Dat betekent ook dat een aantal maatschappelijke gebeurtenissen in het nieuws minder aan bod komen omdat ze niet zo goed in het kraam van die machthebbers passen. Komt het daardoor dat de geschiedenis de conservatief gelijk schijnt te geven wanneer die stelt *'dat er altijd koningen en machtige mannen geweest zijn die altijd al het laatste woord hadden'* ?

Het tweede deel van die bewering is pertinent onjuist. Dank zij de strijdlust van onze voorouders is de macht van die 'koningen' in niet onbelangrijke mate beperkt geworden. Hun werden toegevingen afgedwongen waarvan we vandaag nog altijd kunnen genieten, de sociale zekerheid is daar een goed voorbeeld van. Opstand loont!

Onze geschiedenisboeken benadrukken niet toevallig, zo stelt Morelli in haar inleiding, het geweld dat met de revolte gepaard gaat, terwijl er in die boeken, evenmin toevallig, minder aandacht besteed wordt aan het voorafgaande geweld dat toch tot die revolte geleid heeft. Ze gaat verder: het is ook niet toevallig dat de hoofdfiguren van de revolte in de geschiedschrijving minder belicht worden dan degenen die de revolte neerslaan.

Geschiedkundigen en journalisten die het anders aanpakken zijn er uiteraard ook. Alleen al in de inleiding van dat boek heeft Morelli het over tal van internationaal gerenommeerde historici die zich over leven & streven van rebellen gebogen hebben. Vervolgens laat ze in het boek vijftien wetenschappers aan het woord die rebelse bewegingen in eigen land onderzoeken, startend bij de Galliërs en eindigend bij de indignado's.

Het is goed dat al die opstandige 'Belgische' geschiedenissen nu in één leeservaring samengebracht worden, want daar valt iets uit te leren, en wel dit: er mogen dan misschien *altijd* machtigen geweest zijn, er zijn ook *altijd* mensen geweest die deze machtigen uitgedaagd hebben. Dat was vroeger zo en dat is vandaag nog altijd het geval.

Flor Vandekerckhove
Foto's GW & JoC

(1) *Harrie Kiekebosch,* ***Journalistiek van nu. Maatschappijgericht en multimediaal.*** *2013. Uitg. Coutinho. 264 ps. ISBN 978 90 469 0375 9. Prijs: 29,50 €.*

(2) *Loïc Wacquant,* ***Paria's van de stad. Nieuw marginaliteit in tijden van neoliberalisme.*** *2012. EPO Berchem. 381 ps. isbn: 9789491297212. 26,50 €.*

(3) *Owen Jones,* ***Chavs, De demonisering van de Britse arbeidersklasse.*** *Uitgeverij EPO Berchem. 2013. 334 ps. ISBN 9789491297458. Prijs: 24,90 €.*

(4) *Anne Morelli (redactie),* ***Rebellen, Van de Galliërs tot de indignados.*** *Uitg. EPO Berchem, 2013. 343 ps. ISBN 978 94 91297 23 6. Prijs 24,90 €..*

Coignez & Van Niel Schuuren
Advocatenkantoor

Kantoor
Edgard Gevaertdreef 10
9830 Sint-Martens-Latem

Contact
T: 09 222 55 50
F: 09 244 55 90
M: 0486 17 10 74
svns@glegal.be

Een interview met

Sus Pangasius

Het visseninterview van deze maand betreft, hoe kan het anders, de pangasius. Onze interviewer Chris Prut Meyers stelde de vragen en Sus Pangasius formuleerde de antwoorden.
over onze volgende gast zijn de meningen zwaar verdeeld. De pangasius is zowat de tegenpool van onze Noordzeevis. Niet vers, niet duurzaam en gekweekt in toestanden waartegen priester Daens destijds opkwam. Geen wonder dat de NorthSeaChefs die vis niet willen gebruiken. Maar laten we Sus aan het woord

HvVB: Welkom Su...
SUS: Welkom? Toen ik hier arriveerde, checkte ik eens mijn facebookpagina en daar zag ik vijf groepen die zich tegen ons keren. Op straat zag ik mensen folders tegen onze aanwezigheid uitdelen en er passeerden drie auto's met anti-pangasiusstickers. En nu heet je me welkom? Familie van Maggie Deblock misschien?
HvVB: Wel, je bent nu natuurlijk in Zeebrugge en het feit dat het hier een import draaischijf voor pangasius wordt, sloeg in als een bom. De mensen voelen zich in het nauw gedreven.
SUS: In het nauw gedreven? Je zou haast denken dat we een gevaar voor de maatschappij vormen.
HvVB: Wel, daar komt het toch een beetje op neer. De manier waarop jullie soort gekweekt wordt, is niet echt gezond te noemen. In Vietnam, waar jullie vandaan komen, steekt het zo nauw niet met de gezondheidsnormen.
SUS: Pffff gezondheidsnormen.... Als je genoeg van onze soort eet hoef je alleszins geen antigriepspuit meer te halen. We hebben zodanig veel chemie in ons lijf dat we onuitroeibaar zijn. De Mekongrivier waar we worden gekweekt is een bacteriepoel en zelfs dat overleven we! If you can make it there, you can make it everywhere!
HvVB: Dat is wel heel eenzijdig bekeken, nee? Is dat niet de boel belazeren? Men koopt kweekvissen om zo de vissen te beschermen tegen de grote boze visser maar wat denk je dat ze eten op de visboerderij? Vismeel, gemaakt van vis die ook gevangen moet worden, door een andere stoute visser!
SUS: Tja, weten wij veel waar ons voedsel vandaan komt. Alles wat ze ons geven verorberen we. Al zijn wij wijfjes echt niet te spreken over die urine-extracten van zwangere vrouwen die we krijgen. Die smaak is er echt over. Vlug doorslikken is de boodschap, zoals kindjes hun medicatie doorslikken.
HvVB: Aha, in ontwikkelde landen is al een lekker smaakje toegevoegd aan medicatie voor kindjes. Zo worden ze al vroeg rijpgemaakt om pilverslaafd te worden.
SUS: Jullie kunnen ons toch lekkerder maken, met een sausje of zo?
HvVB: Ach,een drol met een lekker sausje is ook heerlijk. Bak jullie maar eens gewoon met peper en zout. Reuk noch smaak zit er in jullie.
SUS: Slecht zijn we dus niet, dat is me dunkt een pluspunt.
HvVB: Er zijn nog minpunten hoor. Het feit dat er kinderarbeid mee gemoeid is.
SUS: Dat vind ik een pluspunt. Ik zou geen Noordzeevis willen zijn. Je wordt behandeld en verzorgt door een visserman. Wij worden tenminste nog onder handen genomen door jonge kinderhandjes. Westerlingen zijn daar toch ook gek op? Het sekstoerisme vaart er wel bij.
HvVB: Het feit dat je zo'n dingen verkondigt, toont aan dat die arseen uit de rivier jullie verneukt heeft. Het arseengehalte ligt er dan ook 8x hoger dan de toegestane normen. Maar als jullie in kooien zitten, en er is grondwater bij, is dat wel 20x hoger.
SUS: Ach onze kooien. Dat zijn in feite de isoleercellen. Da's voor de stoute vissen die hun vitamientjes niet willen opeten. En al zitten ze daar dan niet alleen (ca. 150 stuks op 1 kubieke meter) plaats is er maar voor jou alleen.
HvVB: We spreken dan nog niet over de PCG, HCH, HCP en DDT... allemaal stoffen die daar in het water zitten.
SUS: Hahaha, DDT is een grappige! Zal 't gaan ja? Hahaha
HvVB: We spreken hier wel over de insectenverdelger. DDT is niet Dimitri De Tremmerie hé!
SUS: Wist ik wel, maar we mogen al eens lachen hé.
HvVB: Zonder humor zijn we nergens, maar laten we nu eens de toestand samenvatten.
SUS: Ja, dat die pangasiuscrisis eindelijk stopt.
HvVB: Dus. Pangasius zou voortaan via Zeebrugge ingevoerd worden. Er zal normaal gezien een beetje meer werk voor onze dokwerkers zijn. Misschien gaan die dokwerkers wel eens een smaakje pangasius naar huis meenemen, maar of ze daarvoor de lekkere Noordzeevis gaan mijden valt te betwijfelen. Als ze deftige smaakpapillen hebben al zeker niet.
SUS: Kortom,we zijn dus toch welkom.
HvVB: Niet overdrijven! De Vlaamse visserij zit sowieso in een crisis en hulp zal er van jullie ook niet komen.
SUS: Vreemden zijn hier toch nooit welkom.
HvVB: Hola! Eerlijk gezegd had ikzelf toch ook liever gehad dat ze iets anders hadden gevonden om in Zeebrugge te importeren.

Interview Chris Meyers

BOEKEN

FRANK NEYTS

Nederlandse koopvaardijschepen

In de reeks 'Nederlandse koopvaardijschepen in beeld' (een uitgave van Uitgeverij De Alk) worden aan de hand van het mooiste fotomateriaal de schepen die vanaf 1945 deel uitmaakten van de vloten van de Nederlandse rederijen voor het voetlicht gebracht. De vaak nostalgische beelden, voorzien van een toelichting, worden voorafgegaan door een korte beschrijving van de rederijen, waarvan de schepen in het boekje worden getoond. Recent verscheen in de reeks deel 14.
In de loop der jaren heeft de Nederlandse en Nederlands Antilliaanse vlag veelvuldig gewapperd van schepen, eigendom van buitenlandse ondernemingen. Ook heden ten dage biedt een vestiging in Nederland of op Curaçao nog voor menig, vooral Duitse, Scandinavische en sinds een paar jaar ook Turkse reder blijkbaar zodanige (onder meer fiscale) voordelen, dat een belangrijk deel van onze koopvaardijvloot feitelijk in buitenlandse handen is.
In dit tweede deel over 'Tankvaart' komen de in buitenlands eigendom zijnde tankers in beeld die onder de driekleur (hebben) (ge)varen. Opgenomen zijn schepen van Esso, Stanvac, Caltex/Chevron, Mafina, Norness, Nedgulf, Alesio, Odfjell, Essberger, Tarbit, Broström, Thun en vele andere.

'Nederlandse koopvaardijschepen in beeld. Tankvaart (2)' (ISBN 978-90-6013-338-5) werd als hardback uitgegeven en telt 204 pagina's. Het boek is met ruim 200 foto's rijkelijk geïllustreerd en kost 24.90 euro. Aankopen kan via de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgeverij De Alk, Postbus 9006, 1800 GA Alkmaar, Nederland. Tel +31.(0)72.511.39.65. internet: www.alk.nl. In België wordt het boek verdeeld door Agora Uitgeverscentrum, Aalst/Erembodegem. Tel. 053/76.72.26, Fax 053/78.26.91, E-mail: info@agorabooks.com.

Slavernij en de Nederlanden

Onlangs verscheen bij Walburg Pers 'Slavernij. Een geschiedenis'. Dirk J. Tang tekende als auteur.
Hoe kan het dat de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, die zo hartstochtelijk vecht tegen de Spaanse overheersing en voor de vrijheid, mee gaat doen aan de internationale slavenhandel? Hoe sussen kooplieden, huisvrouwen en dominees hun geweten tijdens de kerkdienst op zondag? Was Nederland de grootste en wreedste slavenhandelaar van het westelijk halfrond? Hebben wij onze prachtige Gouden Eeuw te danken aan de gekromde ruggen van miljoenen Afrikaanse slaven? Het zijn vragen die in talloze variaties worden gesteld wanneer het Nederlandse slavernijverleden ter sprake komt.
De auteur beschrijft de lange wordingsgeschiedenis van slavernij en slavenhandel. Wat het betekent voor mensen die tot slaaf worden gemaakt en alles van waarde verliezen. Hoe en wanneer inwoners van de Republiek deel gaan uitmaken van een handelssysteem dat op perfide wijze winstmaximalisatie nastreeft. Hoe het alledaagse leven er in Nederlands grootste slavenkolonie, Suriname, uit ziet. Waarom trotse Afrikanen in opstand komen tegen uitbuiting en vernedering. Dat sommige mensen rijk worden en velen niet. Hoe de slavernij en de slavenhandel uiteindelijk moeizaam en langzaam verdwijnt uit Nederland en de Nederlandse koloniën. De tekst is geschreven voor een breed publiek, fraai geïllustreerd en voorzien van een beredeneerde bibliografie, die uitnodigt tot verdere verdieping.

"Slavernij" (ISBN 978-90-5730-905-2) telt 239 pagina's en werd als hardback uitgegeven, en kost 34.50 euro. Aankopen kan via de boekhandel of rechtstreeks bij Uitgeversmaatschappij Walburg Pers, Postbus 4159, 7200BD Zutphen. Tel. +32(0)575.510522, Fax +31(0)575.542289. In België wordt het boek verdeeld door Agora Uitgeverscentrum, Aalst/Erembodegem. Tel. 053/76.72.26, Fax 053/78.26.91, E-mail: info@agorabooks.com.

Handboek voor een veilige vaart

Bij Brown, Son & Ferguson Ltd verscheen recent 'Brown's Rule of the Road Manual. The rule of the road at sea'.Het betreft de negentiende editie van die uitgave. Oorspronkelijk geschreven door H.H. Brown, werd het boek nu herzien en uitgebreid door Saurabh Sachdeva F.I.C.Sc. M.Sc. M.N.I. Master Mariner. Deze recentste versie van dit onmisbare handboek omvat nu ook de S.T.C.W. 2010 Manila Amendementen, het meest recente M.C.A. Deck Officer Orals syllabus en meerdere I.M.O. 'routing measures' en 'guidance notices', gedragsaanbevelingen voor een veilige vaart.
Het geactualiseerde I.A.L.A. bebakening- en markeringssysteem werd nu opgenomen met volledig nieuwe diagrammen in kleur.
Een publicatie dat op geen enkel (zeil) schip zou mogen ontbreken!

'Brown's Rule of the Road Manual' (ISBN 978-1-84927-037-3), werd op handig formaat als hardback uitgeven. Het boek kost £45.00. Aankopen kan via de (gespecialiseerde) boekhandel of rechtstreeks bij de uitgeverij Brown, Son & Ferguson Ltd, 4-10 Darnley Street, Glasgow, G41 2SD, Scotland (UK). E-mail: info@skipper.co.uk.

150 Jaar Royal Belgian Sailing Club

De Royal Belgian Sailing Club (RBSC) bestaat precies 150 jaar in 2013. Ze is een van de oudste watersportverenigingen in België. Naar aanleiding van die verjaardag stelde RBSC-lid Marcel Leeman een luxe boek samen. Hij diepte feiten en anekdotes op uit zijn indrukwekkende carrière en ervaring in de internationale zeilwereld.
In een vlotte stijl beschrijft Marcel Leeman hoe de club in 1863 schoorvoetend begon met enkele zeilboten aan een Leie-arm in de rand van Gent. En hoe ze zich – onder het stuurmanschap van negen achtereenvolgende commodores – ontwikkelde tot een professionele organisatie. De RBSC bestaat nu uit vijf bloeiende basissen in België: in Duinbergen, Het Zoute, Heusden, Langerbrugge en Zeebrugge.
De Club beleefde de grote historische momenten. Zoals de twee grote oorlogen of de Wereldtentoonstelling van 1913 in Gent. Koningen en prinsen vereerden de sportieve of officiële evenementen met hun bezoek. Natuurlijk kreeg ook Evi Van Acker, zelf sinds haar eerste zeilpogingen lid van de RBSC, een verdiende plaats in het boek.
Een geschiedenis schrijven die 150 jaar geleden begon, het is geen sinecure. Toch slaagde Marcel Leeman erin de markantste historische feiten van de RBSC en de watersport in België tot leven te wekken. Ook het verhaal van de mensen achter de succesvolle werking krijgen de volle aandacht.
Het woord vooraf werd geschreven door graaf Jacques Rogge, voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité en zelf jaren lid van de RBSC. Talrijke, vaak bijzonder originele foto's en nooit eerder uitgegeven documenten illustreren de geschiedenis van de RBSC en diverse mijlpalen in de Belgische watersport.
Het boek is goed op weg om een standaardwerk te worden. Toch spreekt het een ruim publiek aan, van de meest verwoede zeilers tot de beste stuurlui aan wal.

Het boek (ISBN 9789020924022) telt 224 pagina's en werd tweetalig (Nederlands/Frans) op groot formaat en met een harde kaft uitgegeven. Het is een uitgave van Uitgeverij Lannoo maar is uitsluitend verkrijgbaar bij de RBSC, Rederskaai 1 te B 8380 Zeebrugge, Tel +32(0)50.54.49.03, Fax 32(0)50.55.26.05, e-mail zeebrugge@rbsc.be

Oostende, miskende haven

Het boek kwam al aan bod in dit blad. Maar omdat deze rubriek volledigheid nastreeft, geven we het hier een plaats. Eeuwenlang bracht de haven in de regio Oostende onafgebroken welzijn en welvaart. De voorbije decennia werd vaak meewarig neergekeken op de dynamiek in de haven van Oostende. Dit boek brengt het ware verhaal van de groei, bloei en ook wel het verval van de 'miskende' Oostendse haven. Is er nog hoop? De auteur gelooft van wel...
En die auteur is Georges Allaert. Hij was hoogleraar ruimtelijke economie en ruimtelijke planning aan de Universiteit Gent (1996-2013), afdelingshoofd van het onderzoekscentrum Afdeling Mobiliteit en Ruimtelijke planning (1990-2013) en voorzitter van het Instituut voor Duurzame Mobiliteit (2000-2013) (Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur, Universiteit Gent). Hij is stichtend voorzitter van de Vlaamse Federatie voor Planologie en stond aan de wieg van de academische uitbouw van de ruimtelijke planning in Vlaanderen. Georges Allaert vond het tijdens zijn academische carrière steeds belangrijk om ook een maatschappelijke rol te spelen, getuige daarvan dit boek over de haven van zijn thuisstad Oostende.

'Oostende De 'miskende' haven' (ISBN 9789038221540) werd uitgegeven door Academia Press. Het boek telt 208 pagina's en kost 22 euro. Aankopen kan via de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgeverij Academia Press, Eekhout 2 te B 9000 Gent. Tel +32(0)9/233.80.88, Fax +32(0)9/233.14.09, e-mail; info@academiapress.be.

calcule
uw business in balans
Torhoutsesteenweg 42
8400 Oostende
T 059 27 05 45
F 059 51 25 15
www.calcule.be
Pauwels - Tommelein - Vermeire

De Belgische visserijvloot (102)

In januari 2005 startten we met de rubriek 'De Belgische visserijvloot' waarbij we maandelijks drie foto's en een beknopte historiek van de vaartuigen publiceerden. Met 111 steekkaarten van vissersvaartuigen hadden we zowat de hele varende vloot gehad. Door de goede respons op deze rubriek gingen we er nadien mee door. Sinds februari 2008 gaan we stapvoets terug in de tijd en brengen we de vaartuigen die inmiddels uit de vloot verdwenen zijn. Deze aanpak, die gepaard gaat met het nodige opzoekwerk, leverde voldoende vaartuigen op om tot vandaag in HVB telkens een bladzijde te vullen.
Voor de juiste gegevens baseren we ons op de oudere Officiële Lijst der Belgische Vissersvaartuigen. Ook andere bronnen en archieven worden geraadpleegd om de exacte gegevens over de vaartuigen en de opeenvolgende eigenaars te vinden. (Louis Vande Casteele)

O 37 ANNIE

Lengte: 27,20 M
Breedte: 6,30
Tonnage: 96,02 bruto ton
Bouwjaar: 1962 staal
Werf: Henk Zwart, IJmuiden, <nl
Motor: Bolnes 1962
Vermogen: 250 pk
Eigenaars
PVBA De Vuurtoren (1962)
PVBA De Wandelaar (1967)
In 1973 verkocht naar Zaire, PVBA De Wandelaar neemt het vaartuig in huur.
11.04.1974 ambtshalve geschrapt.
Openbare verkoping in op 06.12.1975
O 37 NOORDMAN.
Joseph Bolle (1976)
Z 37 NOORDMAN
Vanhee Edgar, Blankenberge.
12.05.1981 faling der rederij envaartuig geschrapt.
Verkocht en verhuisd naar het buitenland (Harlingen- Lowestoft- Ierland)

Foto collectie LVC

Z 542 ANGELUS

Lengte: ?
Breedte: ?
Tonnage: 87,34 bruto ton
Bouwjaar: 1949, hout
Werf: Jules Denye Oostende
Motor: Ruston & Hornby 1949
Vermogen: 240 pk
Eigenaars
Theophiel Devoogt (1949)
Francois Devoogt – Van Praet (1963)
PVBA Angelus, Knokke-Heist (1979)
Op 02.07.181 werd het vaartuig geschrapt uit de officiële lijst der vissersschepen

Foto collectie LVC

N 1 DE RUDI

Lengte: 16,22 m
Breedte: 4,55 m
Tonnage: 26,04 bruto ton
Bouwjaar: 1944 in hout
Werf: Provoost, Nieuwpoort
Motor: Baudouin 1954
Vermogen: 150 pk
Eigenaars
Gebouwd in 1944 als N 71
In 1945 vernummerd N 749 JEAN JACQUES door Dewulf P en Van VCraeyelinghe J
In 1946 verkocht naar Frankrijk en werd het vaartuig geschrapt uit de officiële lijst der vissersschepen.
In 1971door Julien beschuyt terug aangekocht en vernummerd N 1 DE RUDI
Door Charles Beuckels (1977).
Op 18.06.1981 werd het vaartuig geschrapt uit de officiële lijst der vissersschepen.

FOTO'S: copyright: Louis Vande Casteele – nadruk en repro niet toegelaten.

B.V.B.A. S & S
Jofra Shipping & Trading

Voor al uw sloop- en saneringsschepen!
Voor al uw aan- en verkoop van visserijschepen!
Wij wensen al onze relaties gezegende kerstdagen en een visrijk 2014!

Correspondentieadres
Postbus 51
B - 9060 Zelzate
Tel : +32 (0)9 361 00 04
Fax : +32 (0)9 360 60 04
Gsm : +32 (0)477 952 450
Gsm : +32 (0)477 952 456
E-mail: jofra.jan@gmail.com
Website: www.bvba-sens-jofra.be